

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Sára Kryšpínová

Předpoklady pro rozhodnutí o střídavé péči

Diplomová práce

Olomouc 2019

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Předpoklady pro rozhodnutí o střídavé péči vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Kolíně dne 20. března 2019

.....

Sára Kryšpínová

Obsah

Seznam použitých zkratek	4
Úvod	5
1 Formy péče o dítě po rozvratu rodiny	9
2.1 Pojem styk.....	13
2 Čtyřstupňový test vhodnosti.....	15
2.1 Existence pokrevního pouta.....	16
2.2 Zachování identity dítěte a rodinných vazeb	16
2.3 Výchovné předpoklady rodičů.....	19
2.4 Přání dítěte	23
3 Zdravotní stav a věk	27
3.1 Zdravotní stav a věk rodiče.....	27
3.2 Zdravotní stav a věk dítěte.....	28
4 Komunikace mezi rodiči	31
5 Dohoda mezi rodiči	34
6 Nesouhlas rodiče	37
6.1 Nesouhlas obou rodičů.....	38
7 Intervaly střídavé péče	40
8 Vyživovací povinnost.....	42
8.1 Způsob stanovení výše výživného	42
9 Notář jako nový soudce.....	47
Závěr.....	49
Bibliografie.....	52
Abstrakt	57
Abstract.....	57
Klíčová slova	58
Key words.....	58

Seznam použitých zkratek

Úmluva	Úmluva o právech dítěte vyhlášená Valným shromážděním Organizace spojených národů 20. listopadu 1989
EÚLP	Evropská úmluva o ochraně lidských práv vyhlášená Valným shromážděním Organizace spojených národů 10. prosince 1948
Listina	Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku ČR
OZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
Zákon o daních z příjmů	Zákon č. 586/1992 Sb., zákon o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí

Úvod

Předmětem diplomové práce je střídavá péče. Konkrétně se zaměřím na vymezení nezbytných předpokladů pro soudní rozhodnutí v ČR. Střídavou výchovu je možné definovat jako „*péči rodičů o dítě, kdy oba výchovně způsobilí rodiče, kteří mají o výchovu dítěte zájem a osvědčili subjektivní poměry vhodné pro výchovu a zdárný vývoj dítěte, se v péči o dítě v pravidelných časových intervalech střídají a tento způsob se ukázal být pro dítě vhodným.*“¹ Střídavá péče je oblastí rodinného práva, která se dotýká celé společnosti. Z toho důvodu je možné říci, že právě tato oblast by měla být nejenom co nejpřesněji upravena zákonem, ale zároveň by konkrétní rozhodnutí mělo odpovídat okolnostem případu a každé rodině. Hledání řešení jejich situace by měl být věnován patřičný čas a důkladnost. Požadavek ochrany rodiny je přímo zakotven v čl. 32 odst. 1 Listiny.²

Jsem si vědoma toho, že zvolené téma by se mohlo jevit v první chvíli jako stále se opakující téma bez schopnosti adresáty obohatit. Já se však domnívám, že tomu tak není. I přes skutečnost, že každý má povědomost o střídavé péči, tak toto téma nemůže být zlehčováno. Soudy po celé republice rozhodují o svěřeni do určitého typu péče každý den, to však neznamená, že by se této problematice neměla již věnovat pozornost. Jedná se o velmi vážný zásah do rodinné, osobní i majetkové sféry jednotlivců. Jedno soudní rozhodnutí má sílu změnit vztahy uvnitř rodiny, využití volného času i nahlížení na osobu jako způsobilého rodiče. Znalost pojmu nemůže nikdy vést k tomu, že soudy „poleví“ a stane se pro ně každodenní rozhodování o další výchově dítěte běžnou rutinou. Soud má povinnost v každém individuálním případě posoudit, zda jsou naplněny předpoklady pro svěřeni dítěte do střídavé péče. I když pro soud to bude pouze jedno rozhodnutí z mnoha, pro konkrétní rodinu to bude znamenat faktické dopady a ovlivnění jejich životů, a proto konkrétní rodina nemůže být ochuzena o kvalitní rozhodnutí.

Absolvovala jsem dvě stáže na Okresním soudu v Kolíně (v r. 2017, 2018) u soudkyně věnující se rodinně-právní a opatrovnické agendě. Za celou dobu, kdy jsem okresní soud navštěvovala, jsem se setkala pouze s jedním svěřením dítěte do střídavé péče, a to v důsledku dohody rodičů. Důvodem volby tohoto tématu tedy nebyla skutečnost, že jsem se mohla více seznámit se střídavou péčí, ale je tomu přesně naopak. Střídavá péče dělí běžné lidi i soudce na její příznivce a odpůrce. Mým cílem bylo zjistit proč tomu tak je. Ne z pohledu psychologie, ale z hlediska právního a právem zakotvených předpokladů. Mým hlavním cílem je vymežit

---

¹ MOTEJL, Otakar a kol. *Rodina a dítě*. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 2007. s. 48.

² ústavní zákon č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku ČR.

všechny předpoklady pro rozhodnutí o střídací péči, definovat je a stanovit, zda jsou pro mě podstatným kritériem, popř. je označit za nadbytečná. Střídací péče by neměla vzbuzovat obavy, měla by být chápána jako jedna z možností. To, zda je někdo příznivcem či nikoliv dle mého názoru souvisí převážně s tím, jak jsou zákonem nastaveny požadavky. A jak jsou tyto požadavky soudy vykládány.

Mým záměrem je komplexně vymezit, na co vše je nutné se zaměřit před samotným soudním rozhodnutím, aby bylo možné svěřit dítě do péče rodičům s vědomím, že právě střídací péče bude v nejlepším zájmu dítěte. Je nutné na úvod říci, že v celé práci pracuji s pojmem *dítě*, kterým nám na mysli *nezletilého*. Ustanovení § 907 odst. 1 OZ vymezuje kritéria pro svěřeni dítěte do péče následovně: „*Při rozhodování o svěřeni dítěte do péče soud rozhoduje tak, aby rozhodnutí odpovídalo zájmu dítěte. Soud přitom bere ohled na osobnost dítěte, zejména na jeho vlohy a schopnosti ve vztahu k vývojovým možnostem a životním poměrům rodičů, jakož i na citovou orientaci a zázemí dítěte, na výchovné schopnosti každého z rodičů, na stávající a očekávanou stálost výchovného prostředí, v němž má dítě napříště žít, na citové vazby dítěte k jeho sourozencům, prarodičům, popřípadě dalším příbuzným i nepříbuzným osobám. Soud vezme vždy v úvahu, který z rodičů dosud o dítě řádně pečoval a řádně dbal o jeho citovou, rozumovou a mravní výchovu, jakož i to, u kterého z rodičů má dítě lepší předpoklady zdravého a úspěšného vývoje.*“³ Nebylo by možné, aby soud zjišťoval potřebné informace sám, proto při rozhodování má svou nezaměnitelnou roli i OSPOD. Jedná se o orgán, jehož cílem je ochrana dětí a zajištění jejich blaha, a pro má své místo i v rámci soudního rozhodování o další péči.⁴

Čl. 3 odst. 1 Úmluvy zakotvuje následující: „*Zájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, až už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, správními nebo zákonodárnými orgány.*“⁵ Z toho plyne, že soud v průběhu rozhodování má dbát na to, aby dítě nijak soudním rozhodnutím nestrádalo a bylo mu umožněno, aby žilo v co možná nejlepších podmínkách a vychovávalo osobami, kteří jsou schopni se postarat o jeho dobrý vývoj po všech stránkách. Lze tedy konstatovat, že střídací péče zasahuje do rodinného života, ovlivní další průběh života rodičů a má být nejlepším zájmem dítěte. V případě, že by střídací péče nepřicházela v úvahu z důvodů na straně některého z rodiče nebo i dítěte, střídací péče v nejlepším zájmu dítěte nebude.

---

³ zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁴ zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

⁵ Úmluva o právech dítěte č. 104/1991 ze dne 20. listopadu 1989.

Práce je členěna na kapitoly a podkapitoly. První kapitola se nebude týkat pouze porozvodové formy péče o dítě, protože daná kapitola, pokud není v textu výslovně stanoveno jinak, se týká i rodin, kde vztah nebyl založen na manželství. Kde je v textu hovořeno o rozvodu, rozchodu či rozpadu mají se tím na mysli vždy oba případy skončení vztahu, pokud nevyplývá z kontextu něco jiného. Pravidlo platí nejenom pro první kapitolu, ale pro celou práci. Než se budu zabírat jednotlivými předpoklady pro rozhodnutí o střídací péči, zaměřím se na odlišení střídací péče od jiných forem a také na skutečnost, zda jsou jednotlivé druhy péče o dítě na stejné úrovni, resp. jak se nahlížení na ně vyvíjelo skrze judikaturu Ústavního soudu ČR. V rámci podkapitoly definuji, co se považuje za styk rodiče s dítětem.

Následovat bude kapitola, kterou se již začnu věnovat samotnému předmětu této diplomové práce. Střídací péče musí být vhodná – pro dítě i pro rodiče. V druhé kapitole se proto budu věnovat tomu, co je možné pod pojem *vhodnost* zařadit. A zda bude poté možné, co bude naplněn tzv. čtyřstupňový test vhodnosti, hovořit o tom, že střídací péče je vhodná. Pro lepší přehlednost je druhá kapitola rozdělena na čtyři podkapitoly. Každá z nich se týká jednoho předpokladu. Jak vyplývá přímo z názvu třetí kapitola, ta je ve svém souhrnu věnována zdravotnímu stavu rodičů a dítě a jejich věku a vlivu těchto dvou faktorů na soudní rozhodnutí. Za podstatnou podmínku považuji i komunikaci mezi rodiči a celkově jejich vztah po rozpadu vztahu. Je velmi důležité, aby rodiči i nadále společně dokázali fungovat jako dva lidé bez zášti. Jen pokud je jejich vztah vyřešený, tak budou schopni uzavřít dohodu ohledně péče o dítě. Zda je vždy nutné schválení dohody ze strany soudu je možné zjistit v kapitole č. 5.

Může ale nastat i opačný případ, tedy rodiče spolu nedokáží komunikovat, popř. nebudou se střídací péči souhlasit (jeden z nich nebo oba). Tento problém a jeho následek je nastíněn v šesté kapitole s názvem Nesouhlas rodiče, který v sobě zahrnuje podkapitoly s názvem Nesouhlas obou rodičů. Poslední dvě kapitoly týkající se předpokladů nesou název Intervaly střídací péče a Vyživovací povinnost. Jak již ze samotných názvů vyplývá, v první výše zmíněné kapitole se věnuji tomu, jak je možné nastavit samotné střídací péče, tedy v jakém časovém intervalu. Následuje vymezení vyživovací povinnosti se zaměřením především na způsob vymezení výše výživného.

Práce se zabývá i aktuální otázkou, která je obsahem deváté kapitoly. Bude možné, aby dohodu rodičů o péči o dítě schvaloval notář? V závěru práce je shrnuto vše, co považuji za podstatné a co jsem během psaní práce na základě použitých zdrojů zjistila i si uvědomila. V této závěrečné fázi se věnuji i vymezenému cíli.

Orientovat se v problematice mi pomohly knihy na dané téma i odborné články – v tištěné podobě i dostupné na internetu. Za jádro však považuji judikaturu Ústavního soudu. Ne vždy se ztotožňuji s vyslovenými názory, ale to je, myslím, v pořádku. Důležité je podotknout, že pokud v textu používám „*v praxi*“ bez odkazu na konkrétní rozhodnutí, jedná se o mé osobní poznatky z jednací sítě. Co se týká použitých vědeckých metod, používám deskriptivní a analytickou metodu. Záměrem práce není pouze vymezit právní ustanovení a příslušná soudní rozhodnutí, ale snažím se o jejich rozbor, porovnání a vyslovení vlastního názoru.

1 Formy péče o dítě po rozvratu rodiny

První kapitola se týká vymezení forem péče po rozpadu vztahu rodičů. Cílem kapitoly není pouze popsat, do jaké péče může být dítě po rozvratu svěřeno. V této kapitole chci poukázat na rozdílnosti mezi střídavou péčí a jinými způsoby péče o dítě. Vzhledem k tomu, že předmětem diplomové práce není problematika této kapitoly, bude tato část sloužit k pouhému vymezení střídavé péče oproti ostatním druhům, protože ne vždy budou naplněny předpoklady k tomu, aby dítě mohlo být svěřeno do střídavé péče. Proto je nutné znát i další možnosti úpravy poměrů.

Děti si často přejí, aby jejich rodiče žili i po rozvratu rodiny spolu.⁶ Je pochopitelné, že pokud žili do rozhodnutí soudu spolu s rodiči a toto společné soužití fungovalo, tak si děti přejí, aby ke změnám nedošlo. Mladší děti ani nebudou chápat, co se děje. Pro děti je bez pochybností nejlepší, pokud budou žít spolu s rodiči, kteří o ně budou společně pečovat a budou všichni trávit společně volný čas. Pokud však dojde k rozchodu rodičů, mnohdy by bylo nevhodné, pokud by spolu rodiče nadále zůstávali bydlet. Za ještě horší situaci považuji to, pokud rodiče vědí, že jejich vztah skončil, ale zůstávají spolu i nadále kvůli dítěti. Nejenom, že to není dobré pro ně samotné, ale dítě pozná, že jeho rodiče nejsou šťastní. Proto bude pro dítě lepší, pokud sice dojde k tomu, že spolu rodiče i přes jeho nesouhlas přestanou žít, ale o to lépe se budou podílet na jeho výchově.

Ustanovení § 755 odst. 3 OZ určí: „*Mají-li manželé nezletilé dítě, které není plně svéprávné, soud manželství nerozvede, dokud nerozhodne o poměrech dítěte v době po rozvodu manželů.*“⁷ Úpravou poměrů se teorií⁸ rozumí zejména povinnost soudu rozhodnout o tom, komu bude dítě svěřeno do péče a stanovení výživného rodičům, popř. pouze jednomu z nich s ohledem na zvolenou formu. Soud se nemusí omezit pouze na rozhodnutí o těchto otázkách, ale může se zabývat i svěřením dítěte do péče jiné osoby.

„Péče o dítě po odluce rodičů je ze zákona zajištěna prostřednictvím čtyř forem výchovy – výlučnou péčí jednoho z rodičů, střídavou péčí, společnou péčí, popř. péčí osobou odlišnou od rodičů. Žádná priorita některé z uvedených forem ze zákona (§ 907 odst. 1 obč. zák.) nevyplývá, ačkoliv se na toto téma vedly dlouhodobé diskuze před přijetím „nového“

---

⁶ LACINOVÁ, Lenka, ŠKRDLÍKOVÁ, Petra. *Dost dobří rodiče, aneb, Drobné chyby ve výchově dovoleny*. Praha: Portál, 2008. s. 99.

⁷ zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁸ ŠMÍD, Ondřej, ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Rozvod manželství*. Praha: Leges, 2013, s. 54.

občanského zákoníku. V případě společné či střídavé péče je rovnoměrný podíl na péči o dítě zajištěn již rozhodnutím o jedné z těchto forem. U výlučné péče je nutné zohlednit uvedená východiska nejlepšího zájmu dítěte a upravit styk druhého rodiče s dítětem v odpovídajícím rozsahu, aby byla rovnoměrná péče matky i otce o dítě zajištěna.⁹

V roce 2014 byl Ústavní soud naopak zastáncem toho, aby svěřeni dítěte do střídavé péče bylo pravidlem. O jiné formě péče mělo být rozhodnuto pouze za předpokladu, že bude prokázáno, že je to v zájmu dítěte. I tak jakákoliv jiná forma odlišná od střídavé péče měla být výjimkou.¹⁰ Je možné konstatovat, že Ústavní soud v minulosti zastával pravidlo: „*Střídavá péče není pouze právem rodičů, ale také jejich povinnost.*“¹¹ Jak je možno vidět, náhled Ústavního soudu na střídavou péči se vyvíjí. Já se přikloňuji k novějším nálezům Ústavního soudu, protože si myslím, že důležité je vždy vycházet z konkrétního případu a není vhodné, aby určitá forma péče byla soudy upřednostňována. Soudy by se totiž nemusely za takové situace zabývat každým případem podrobně, ale snažily by se hledat pouze naplnění předpokladů pro střídavou péči. A hrozilo by, že by nebyla zajištěna efektivní výchova. V neposlední řadě si myslím, že i rodiče by mohli být ve větším stresu z obavy, že bude vždy preferována střídavá péče, i když oni sami jsou oproti.

Někteří rodiče se domnívají, že střídavá péče bude znamenat spravedlivé a nekonfliktní řešení. Takové, kdy dítě neztratí kontakt s matkou ani s otcem a zároveň rodiče budou muset být spolu v kontaktu a řešit záležitosti týkající se dítěte.¹² Střídavá péče může být skutečně vhodným řešením, ale nemyslím si, že by automaticky znamenala zlepšení vztahů mezi rodiči a dítětem nebo mezi rodiči navzájem. Protože svěřením dítěte do střídavé péče neztrácí dítě pouze rodinu v tom složení, na které je zvyklé, ale přichází i o domov.¹³

Jako první se zaměřím na výlučnou péči. Ústavní soud konstatoval, že „*svěřeni dítěte do výlučné výchovy jednomu z rodičů nesmí být výrazem ústupku vzájemné rivalitě rodičů, která jen sleduje „boj o dítě“, případně nízké pohnutky jednoho rodiče k trýznění druhého rodiče skrze své vlastní dítě.*“¹⁴ Mám za to, že soud by se neměl snažit co nejrychleji rozhodnout, pokud to bude znamenat, že se bude nedostatečně zabývat všemi okolnostmi případu. Obecné soudy mají povinnost svá rozhodnutí dostatečně odůvodnit. Tato povinnost je zesílena, pokud

⁹ nález Ústavního soudu ze dne 21. listopadu 2017, sp. zn. IV. ÚS 1921/17, bod 19.

¹⁰ nález Ústavního soudu ze dne 26. května 2014, sp. zn. I. ÚS 2482/13, bod 26.

¹¹ nález Ústavního soudu ze dne 25. září 2014, sp. zn. I. ÚS 3216/13, bod 37.

¹² NOVÁK, Tomáš. *Střídavá péče o dítě: zájem dítěte především*. Praha: Portál, 2013. s. 33.

¹³ NOVÁK, Tomáš. *Střídavá péče o dítě: zájem dítěte především*. Praha: Portál, 2013. s. 44.

¹⁴ nález Ústavního soudu ze dne 23. února 2010, sp. zn. III. ÚS 1206/09, bod 24.

jde o řízení o úpravě výchovných poměrů k dítěti.¹⁵ Soud by neměl svěřit dítě do výlučné péče, i pokud jiný postup znamená větší míru dokazování.

Výlučná péče nemusí znamenat, že jeden z rodičů ztrácí kontakt se svým dítětem. Naopak může dojít ke svěřeni dítěte do péči jednoho rodiče a zároveň umožnění styku druhému rodiči. V takovém případě u druhého rodiče, tedy toho, který nebude mít dítě ve výlučné péči, nedochází ani k zúžení rodičovské odpovědnosti. Střídavá péče bude pro rodiče vhodnější v tom smyslu, že nebude pouze na jednom rodiči zajistit péči o dítě. Z tohoto pohledu bude střídavá péče pro rodiče méně náročná než péče výlučná. V případě výlučné péče má rodič v soudem stanovenou dobu má právo styku s dítětem a možnost rozhodovat o běžných záležitostech. Na podstatných záležitostech se musí vždy shodnout oba rodiče. V opačném případě o dané záležitosti rozhodne soud.¹⁶

Za významnou záležitost je možné typicky považovat určení místa pobytu dítěte. Rodič se nemůže bez konzultace s druhým rodičem s dítětem přestěhovat. Nebude se jednat o stěhování v rámci stejného města. Dle mého názoru by souhlas neměl být nutný ani v případě stěhování se do měst, která jsou sousedící s městem původním. V případě, že se by se jednalo o změnu kraje a tím by došlo k podstatné změně vzdálenosti mezi bydlišti rodičů, souhlas by měl být předem udělen. Vždy se musí vycházet z okolností daného případu a z důvodu změny bydliště. Bude nutné posoudit, zda stěhování není pouze za účelem zabránění styku dítěte s druhým rodičem. Zároveň bude potřeba sledovat zájem dítěte. V případě, že změnou bydliště by druhý rodič ztrácel možnost jezdit za dítětem, mělo by dojít před předložením návrhu soudu k tomu, že se rodiče pokusí domluvit a zkusit „dojít“ ke kompromisu. Ať už co se týká úpravy pracovní doby nebo ujednání, že rodič mající dítě ve své výlučné péči bude dítě druhému rodiči sám vozit. Dohoda ohledně způsobu předávání dítěte je nutná i v případě střídavé péče.

Co se týká samotného rozsahu styku rodiče, který nemá dítě ve své výlučné péči, typicky se bude jednat o situaci, kdy rodič bude mít právo se vídat s dítětem jednou za čtrnáct dní o víkendu. Bude možné se dohodnout i na přespaní, pokud se nejedná o dítě mladšího věku. Takto stanovený styk bývá označován jako tzv. víkendový model. Tento model bude vhodný zejména u dětí, které již chodí do školy. Může dojít k modifikaci tohoto modelu, tedy ke

---

¹⁵ nález Ústavního soudu ze dne 5. září 2017, sp. zn. II. ÚS 1654/17, bod 18.

¹⁶ ŘEZNIČEK, David, HEJNÁ, Alena. *Střídavá péče versus široký rozsah styku* [online]. epravo.cz, 10. května 2016 [cit. 10. února 2019]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/stridava-pece-versus-siroky-rozsah-styku-101176.html>>.

stanovení užšího časového úseku, popř. rodič bude moci vídat dítě i v jiných dnech.¹⁷ Bude záležet vždy na rodičích, jak se domluví nebo jak ochotní budou vůči druhému rodiči. Vždy by jejich rozhodnutí (jako pak i rozhodnutí soudu) mělo vycházet nejenom z časových možností rodičů, ale také z potřeb dítěte.

Za situace, kdy se rodiče sice rozešli, ale stále spolu bydlí v stejném bytě nebo domě, je vhodné zvážit společnou péči jako další druh péče o dítě. Dohoda o společné péči bude uzavírána v případě, že dítě má brzy nabýt zletilosti a rodiče se proto rozhodnout, že je zbytečné na krátkou dobu stanovovat výživné a upravovat péči o toto dítě jiným způsobem.¹⁸ Jsem přesvědčena, že společná péče je pro dítě tou nejvhodnější formou. Dítě neopouští bydliště a nadále bude v prostředí, na které je zvyklé. Nebude muset měnit svou školu a zůstane nadále v kontaktu se svými přáteli. Na druhou stranu netvrdím, že společná péče je vhodná vždy. O společné péči nebude rozhodnuto, pokud je zřejmé, že rodiče spolu nedokáží komunikovat ani přesto, že spolu nadále bydlí. Vztah mezi rodiči by měl být vyřešený a jejich vzájemná komunikace by měla probíhat bez problémů, aby případná společná péče o dítě mohla probíhat bez konfliktů. Tento typ by se měl zvolit v případě, že lze očekávat, že spolu rodiče i nadále dokáží bez problému žít v jedné nemovitosti a zároveň dosavadní péče o dítě nebyla zanedbávána. Tedy nepostačuje dobrý vztah mezi rodiči, ale je potřeba, aby i vztah obou rodičů k dítěti nejevil žádné nedostatky. Při splnění těchto podmínek je pak možné rozhodnout o společné péči i v případě, že se sice nejedná o dítě, která brzo nabyde zletilosti, ale rodiče mají v úmyslu spolu i nadále bydlet, a to bez ohledu na věk dítěte.

Společná péče nejvíce vyhovuje tvrzení, že soud by měl zasahovat do rodinných vztahů co v nejmenším rozsahu. Rozhodnutí o společné péči totiž nepředstavuje autoritativní zásah do způsobu péče o dítě. Další odlišností od střídavé péče je skutečnost, že zákon v případě společné péče neupravuje povinnost stanovení výživného. Společná péče má se střídavou péčí společnou to, že v obou případech se jedná o sdílenou péči o soud musí rozhodnout tak, aby řešení bylo v nejlepším zájmu dítěte.¹⁹ Rodiče se mohou na výživném dohodnout, ale to by mohlo být vyjádřením jejich nedůvěry a s tím spojených případných rozporů.²⁰

---

¹⁷ FRENČLOVÁ, Adéla. Přehled modelů styku a modelů střídání v péči o dítě [online]. *pravni prostor.cz*, 10. ledna 2019 [cit 19. února 2019]. Dostupné na <<https://www.pravni-prostor.cz/clanky/obcanske-pravo/prehled-modelu-styku-a-modelu-stridani-v-peci-o-dite>>.

¹⁸ FRANCOVÁ, Marie, DVOŘÁKOVÁ ZÁVODSKÁ, Jana. *Rozvody, rozchody a zánik partnerství*. 3. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2014. s. 21.

¹⁹ TKÁČ, Vojtech. Střídavá osobná starostlivost' o dieťa v Európskej únii. In OLÁH, Michal (ed). *Střídavá péče o dítě: Cochemská prax v EU – šance pro naše děti*. Praha: Spravedlnost dětem – sdružení pro ochranu práv dětí, rodičů a prarodičů, 2016. s. 15-44.

²⁰ TOMEŠOVÁ, Jana. *Společná péče o nezletilé dítě* [online]. *pravni prostor.cz*, 22. listopadu 2017 [cit. 20. února 2019]. Dostupné na <<https://www.pravni-prostor.cz/clanky/obcanske-pravo/spolecna-pace-o-nezletile-dite>>.

Posledním dosud nezmíněným typem péče o dítě je péče uskutečňovaná osobou odlišnou od rodičů. Příkladem této formy bude péče prarodičů, pokud se rodiči nemohou nebo nechtějí starat, pokud prarodiče s ohledem na svůj zdravotní stav a věk jsou toho naopak schopni. Za vhodnou osobu by mohl být považován i dospělý sourozenec dítěte nebo i jiná osoba v příbuzenském vztahu. Pokud bude soud rozhodovat o svěření dítěte do péče takovéto osoby, tak stanoví rodičům povinnost platit výživné. Pokud by nebylo možné výživné stanovit, soud není oprávněný o této formě péče rozhodnout.²¹

Z výše uvedeného textu vyplývá, že je možné dítě svěřit do péče střídavé, výlučné péče za současného stanovení rozsahu styku s druhým rodičem, společné péče i je možné dítě svěřit osobě odlišné od rodiče. Tyto formy „stojí“ na stejné úrovni a žádná z nich by neměla být upřednostňována. Soud by se měl nejdříve zaměřit na zjišťování osobnosti rodičů, jejich majetkových, osobních a jiných poměrů, na zájem dítěte a až podle toho se snažit zvolit tu nejvhodnější formu péče o dítě, pokud se spolu rodiči nedomluvili sami.

2.1 Pojem styk

Styk neboli kontakt rodiče s dítětem není statek, s nímž mohou rodiče libovolně nakládat podle svých aktuálních potřeb. Jedná se o významnou společenskou a právní hodnotu. Jedná se o statek, s nímž rodiče nemohou libovolně nakládat podle svých aktuálních potřeb a nálad, naopak je mu poskytována ochrana, a to nejenom na vnitrostátní úrovni. Styk rodiče s nezletilým dítětem je právně upraven desítkami předpisů z oblasti mezinárodního i unijního práva.²²

Co se týká samotné definice, pojem *styk* je nutné chápat jako možnost uplatňovat práva, která vyplývají z rodičovské odpovědnosti. Jedná se o právo podílet se na výchově svého dítěte.²³ Pojem nebude uplatňován v případě střídavé péče, protože tam se oba rodiče podílí na výchově a péči o dítě v určitých intervalech.²⁴ Stykem nemusí být pouze fyzický kontakt rodiče s dítětem, ale může být stanoveno, že rodič je oprávněn stýkat se s dítětem v přesně vymezený den prostřednictvím e-mailu.²⁵

---

²¹ *Svěření dítěte do péče jiné osoby* [online]. nahradnirodina.cz, [cit. 19. února 2019]. Dostupné na <<https://www.nahradnirodina.cz/svereni-ditete-do-pece-jine-osoby>>.

²² NOVÁK, Tomáš, CORRADINIOVÁ, Simona, VYPUŠTÁK, Radim. *Kontakt s dětmi po rozvodu: jak nepřijít o dítě*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 204.

²³ NOVÁK, Tomáš. *Střídavá péče o dítě: zájem dítěte především*. Praha: Portál, 2013. s. 16.

²⁴ FRENCOVÁ, Adéla. *Přehled modelů styku a modelů střídání v péči o dítě* [online]. pravni prostor.cz, 10. ledna 2019 [cit. 19. února 2019]. Dostupné na <<https://www.pravni prostor.cz/clanky/obcanske-pravo/prehled-modelu-styku-a-modelu-stridani-v-peci-o-dite>>.

²⁵ rozsudek Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 19. dubna 2018, sp. zn. OP 120/2014-316.

Občanský zákoník v ustanovení § 887 zakotvuje následující: „*Výkon práva rodičů udržovat osobní styk s dítětem nemohou rodiče svěřit jiné osobě.*“²⁶ Rodiče tedy nemohou pověřit svého nového partnera nebo své rodiče, aby s dítětem byli namísto rodiče, protože poté by se už nejednalo o osobní styk.²⁷ Je to pochopitelné, protože pokud se rodič dožaduje styku v takovém rozsahu, aby mohl s dítětem trávit čas a podílet na výchově v případě střídavé péče, musí být jím tento styk také realizován. Jinak by to vypovídalo o účelovost jednání směřující pouze proti druhému rodiči.

---

²⁶ zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

²⁷ NOVOTNÝ, Petr a kol. *Nový občanský zákoník. Rodinné právo*. 2. aktualizované vydání. Praha: Grada, 2017. s. 165.

2 Čtyřstupňový test vhodnosti

Kapitola pojednává o jednotlivých kritériích čtyřstupňového testu vhodnosti. V první podkapitole je zdůrazněna nutnost pokrevního pouta mezi dítětem a osobou, která o svěřeni do péče žádá. Následuje podkapitola týkající se povinnosti respektovat identitu dítěte a dbání o to, aby soudním rozhodnutím nebyly „přetrhány“ rodinné vazby mezi dítětem a ostatními členy jeho rodiny. Nejenom jaké vlastnosti a schopnosti musí mít rodič, resp. jaké jsou nevhodné, je shrnuto v podkapitole třetí. Poslední podkapitola je zaměřena na právo dítěte vyslovit svůj názor a přání. Pokud dojde k naplnění těchto podmínek, střídavou péčí je možné označit z pohledu Ústavního soudu za vhodnou. Ráda bych však podotkla, že nepostačí, pokud dojde k naplnění pouze těchto podmínek. Je nutné, aby zároveň byla naplněna i další kritéria, která jsou více rozvedena v navazujících kapitolách.

Je povinností soudu zvolit takovou formu péče o dítě, aby bylo možné konstatovat, že je tato forma vhodná. Přídavné jméno *vhodné* je však velice obsáhlé a je nutné zkoumat všechny předpoklady a poté až činit závěry. Proto nebude postačovat, pokud chování rodiče bude vhodné nebo pokud takové budou jeho majetkové poměry. Na vhodnost je nutné pohlížet jako na jeden celek a toto slovo nesmí být vysloveno dříve, než tomu tak opravdu bude.

Ústavní soud v roce 2014 vymezil tzv. čtyřstupňový test vhodnosti střídavé péče, který je předmětem této kapitoly: *„Mezi kritéria, která musí obecné soudy z hlediska nutnosti rozhodovat v nejlepším zájmu dítěte v řízení o úpravě výchovných poměrů vzít v potaz, patří zejména:*

- 1) existence pokrevního pouta mezi dítětem a o jeho svěřeni do péče usilující osobou*
- 2) míra zachování identity dítěte a jeho rodinných vazeb v případě svěřeni do péče té které osoby*
- 3) schopnost osoby usilující o svěřeni dítěte do péče zajistit jeho vývoj a fyzické, vzdělávací, emocionální, materiální a jiné potřeby*
- 4) přání dítěte.“²⁸*

---

²⁸ náleží Ústavního soudu ze dne 26. května 2014, sp. zn. I. ÚS 2482/13, bod 19.

2.1 Existence pokrevního pouta

Ústavní soud ve svých rozhodnutích poukazuje na to, že „základem rodinných vazeb je tradičně právě biologické pouto pokrevního příbuzenství mezi členy rodiny“²⁹ První bod v rámci tzv. čtyřstupňového testu by se mohl zdát logický až možná nadbytečný. Já si myslím, že bylo žádoucí, aby ho Ústavní soud vymezil. Toto kritérium bude sloužit k ochraně konkrétní rodiny, aby nemohlo docházet k případům, že pečovat o dítě bude chtít osoba, která k dítěti takového pouta nemá.

„Je [...] nutné mít na paměti, že pouhá biologická vazba mezi danou osobou a dítěte bez dalších právních či skutkových okolností svědčících o existenci úzkého osobního vztahu ještě nepředstavuje rodinný život ve smyslu čl. 8 EÚLP a že je zpravidla požadováno soužití dítěte a dané osoby.“³⁰ Jedním z předpokladů je existence pokrevního pouta, ale to samo o sobě automaticky neznamená, že taková osoba má nárok na svěření dítěte do péče. Dítě by mohlo mít psychické trauma, pokud by bylo svěřeno do střídavé péče osobě, která je sice biologickým rodičem, ale dítě tuto osobu nezná nebo s ní delší čas nebydlelo a není zvyklé na její přítomnost.

2.2 Zachování identity dítěte a rodinných vazeb

Zachování identity dítěti a rodinných vazeb je důležité pro správný vývoj dítěte. Rodiče by se měli uvědomit, že rozpad vztahu se nedotýká pouze jich, ale mnohdy více dopadne na samotné dítě, které se musí vyrovnat pro něho s nově nastalou situací. Je důležité, aby dítě nebylo vytrženo z prostředí, na které je zvyklé. V této podkapitole vymezením, co je možné si představit pod zachováním identity a kontinuity rodinných vztahů.

„Při jakémkoliv zásahu do rodinného života musí obecné soudy vždy usilovat o to, aby byl takový zásah minimalizován, tedy aby dítě nebylo odtrženo zejména od osob, k nimž má silnou náklonost, u nichž dlouhodobě setrvalo a u nichž nachází svůj domov a od svých sourozenců. Zároveň musí být mimo jiné minimalizován také zásah do soukromého života dítěte, jakožto unikátního jedince s vlastní identitou, tvořenou mimo jiné jeho národností, náboženským vyznáním či kulturní a jazykovou afiliací.“³¹

Za hlavní rodinnou vazbu považují vazbu mezi rodiči a dítětem, pokud do doby rozhodování o svěření dítěte do střídavé péče dítě s rodiči žije a má s nimi dobrý vztah. Střídavá

²⁹ náleží Ústavního soudu ze dne 20. února 2007, sp. zn. II. ÚS 568/06.

³⁰ náleží Ústavního soudu ze dne 26. května 2014, sp. zn. I. ÚS 2482/13, bod 20.

³¹ náleží Ústavního soudu ze dne 11. září 2014, sp. zn. II. ÚS 1835/14, bod 18.

péče je v tomto směru vyhovující. Vhodnější by byla společná péče, ale naopak střídavá péče je daleko vhodnější z hlediska zachování vazeb než péče výlučná, pokud by byl styk upraven pouze úzce. Dítě svěřené do střídavé péče má možnost kontaktu s oběma rodiči a zároveň není vyloučeno, aby byl vždy v kontaktu s oběma. Naopak je kontakt s druhým rodičem žádoucí.

Pokud hovoříme o rodinných vazbách, nemáme na mysli pouze vztahy mezi dítětem a rodiči. Pod tento pojem je nutné zahrnout i vazby k jiným členům rodiny, zejména k sourozencům, prarodičům a dalším osobám. Pokud má dítě silnou citovou vazbu k jinému členu rodiny, soud by měl usilovat o to, aby tyto vazby nebyly rozhodnutím narušeny, pokud na zachování vztahů nedbají sami rodiče. Pro dítě je důležité, aby bylo v kontaktu s blízkými osobami a necítilo se „odtržené“ nejenom z určitého místa, ale také od konkrétních osob.

Nejenom, že dítě by mělo mít právo trávit čas s lidmi, které má rádo, ale zároveň tyto osoby mohou pomoci s jeho výchovou. Typicky půjde o kontakt s prarodiči, které jednak mohou poskytnout pomoc s hlídáním dítěte, ale také na dítě mohou výchovně působit a předávat mu své zkušenosti. Nutnost zachování styku s určitými osobami tedy nestojí pouze na chtění, ale je zde i výchovný prvek. Jsem si vědoma toho, že v mnohých případech bude docházet k tomu, že v rámci sporu mezi rodiči si některý z rodičů může přát, aby se dítě nevíдалo s členy rodiny druhého rodiče. Není to však žádoucí a může to mít na dítě negativní dopad.

S tím souvisí vztah dítěte k jiným osobám, se kterými není v příbuzenském vztahu. Typicky půjde o kamarády, spolužáky, ale je možné sem zařadit i nového partnera některého z rodičů. I zde je žádoucí, aby dítě mohlo uvedené osoby vídat a trávit s nimi čas, pokud si to přeje a nejeví se to jako nevhodné vzhledem k vlastnostem daných osob. Pokud osoby mají na dítě dobrý vliv a dítě je považuje za osoby blízké, neměl by nikdo bránit vzájemnému kontaktu.

Při rozhodování o střídavé péči by se mělo zvážit, zda dítě bude mít s ohledem na přemísťování v určitém časovém intervalu zachovanou možnost navštěvovat určité volnočasové aktivity, kde se bude stýkat se svými přáteli. Myslím si, že v případě určitých typů aktivit by mohla častá absence z důvodu pobytu u druhého rodiče, který má bydliště v jiném městě, znamenat problém – např. v případě tanečního kroužku si neumím představit, že dítě by každé dva týdny chybělo a nebylo by tak schopno se učit taneční sestavy. Dítě by i s ohledem na tuto skutečnost mohlo vyslovit přání, že střídavou péči nechce, ale i tak se domnívám, že nemožnost navštěvovat volnočasovou aktivitu neznamená zásadní překážku pro svěřeni dítěte do střídavé péče. Jinak by se na věc nahlíželo, pokud by dítě určitou aktivitu vykonávalo po více

let závodně a dosahovalo dobrých výsledků. V takovém případě by mělo být na rodičích, aby zajistili možnost pokračování (např. tím, že budou dítě vozit na kroužek bez ohledu na to, u kterého z rodičů dítě zrovna bude).

S otázkou stěhování úzce souvisí, jaká bude vzdálenost mezi bydlišti rodičů. Větší vzdálenost mezi bydlišti rodičů (konkrétně šlo o Olomouc a Českou Lípu) není podle Ústavního soudu sama o sobě překážkou.³² Je však nutné zvážit praktický dopad soudního rozhodnutí. Pokud otec bude muset ujet každý druhý víkend vzdálenost 350 km, svůj čas by jistě raději strávil se svým dítětem, a nikoliv na cestě nebo psychickou či fyzickou přípravou na zpáteční cestu. S tím souvisí i otázka nákladů v případě takového cestování, které mohou být ve svém souhrnu vyšší, než je výživné na dítě. Soudy by se měly zajímat, proč by hrazení cestovních nákladů mělo postihovat jenom jednoho rodiče, v tomto případě otce.³³

Ústavní soud musel také již nálezem³⁴ rozhodnout o střídavé péči, kde si matka přála, aby děti absolvovaly jeden rok školní docházky na Novém Zélandu (kam se přestěhovala z důvodu nového vztahu) a druhý rok v České republice, popř. se s otcem v péči střídali po půl roce. Přání matky bylo vyhověno odvolacím soudem za současného nestanovení výživného. Tento soud zároveň vyslovil, že rodič vždy musí umožnit dětem kontakt s druhým rodičem prostřednictvím telefonu nebo internetu každé úterý a neděli, přičemž přesně vymezil hodinu, v kterou má kontakt probíhat. Komu má být dítě svěřeno na péče záleží na rozhodnutí obecných soudů. Ústavní soud poukázal na rozdílné názory rodičů na výchovu dětí a na volnočasové aktivity a nedostatečnou komunikaci mezi rodiči. Soudy se tedy nedostatečně věnovaly tomu, zda jsou v tomto případě naplněny všechny podmínky pro svěřeni dítěte do péče a Ústavní soud z tohoto důvodu napadený rozsudek Krajského soudu v Praze³⁵ zrušil.

Pro děti by bylo přínosem, pokud by se mohly seznámit s novou kulturou a naučit se cizí jazyk. Myslím si však, že realizace skrze střídavou péči je nemožná. Neumím si představit, že by děti střídaly školu v České republice se školou na Novém Zélandu. Půl roku by byly v jiné zemi, nemohly by mít dostatečný kontakt nejenom s druhým rodičem, ale i s jinými členy rodiny a přáteli. Z tohoto důvodu bych zvolila raději výlučnou péči s tím, že nic nevylučuje, aby děti pobývaly vždy každé prázdniny u druhého rodiče.

Dítě nemusí ztratit rozvratem vztahu rodičů pouze rodiče jako společně fungující a žijící pár. Může ztratit mnohem více – od zájmů, přátel, známého prostředí až po ostatní členy rodiny.

---

³² náleží Ústavního soudu ze dne 30. května 2014, sp. zn. I. ÚS 1506/13, body 4, 34.

³³ usnesení Ústavního soudu ze dne 12. března 2014, sp. zn. IV. ÚS 197/14.

³⁴ náleží Ústavního soudu ze dne 5. září 2012, sp. zn. II. ÚS 1835/12.

³⁵ rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 21. února 2012, č. j. Co 522/2011-607.

Ke ztrátě nebo omezením může dojít především v případě stěhování, pokud od sebe rodiče bydlí více kilometrů. Ne vždy ale vzdálenost bude znamenat nutnost dítěte se přizpůsobit, protože střídavá péče může být z tohoto důvodu nevhodná. Při rozhodování o svěřením dítěte soud musí přihlídnout právě i k těmto skutečnostem a nezabývat se pouze přáním rodičů, ale i přáním dítěte a jeho osobností. K tomu více v poslední podkapitole s názvem *Přání dítěte* v rámci této kapitoly.

2.3 Výchovné předpoklady rodičů

Než se přesunu k názorům dítěte, je nejdříve nutné zkoumat, zda jsou rodiče schopni se o dítě postarat, vychovávat ho a pozitivně na něho působit. I pokud by si dítě přálo žít s oběma rodiči, ale u některého z nich by byla obava, že není vhodným vzorem pro dítě, střídavá péče nebude přicházet v úvahu. To samozřejmě platí i naopak.

Výchovné předpoklady v sobě zahrnují více podmínek, které soud bude hodnotit v jejich souhrnu.³⁶ Mělo by být samozřejmostí, že pro soud tato část řízení nebude pouhou formalitou, ale s důkladnou pečlivostí prověří všechny skutečnosti, které by mohly znamenat, že střídavá péče v konkrétním případě nebude přicházet v úvahu s ohledem na vlastnosti a zajištění rodičů. Aby se dalo hovořit o výchovných předpokladech rodičů, rodič s příhodnými osobními vlastnostmi musí být především dostatečně finančně zajištěn, jeho bydlení musí být přizpůsobeno potřebám dítěte a musí jevit o dítě zájem.

V první řadě se bude zkoumat osobnost rodiče. Není pochybnost o tom, že dítě by nemělo být svěřeno do péče osobě, která se oddává zneužívání návykových látek³⁷ nebo alkoholu. Zde hrozí nejenom finanční tíseň způsobená závislostí na určité látce, ale také nevhodné prostředí pro dítě, možnost kontaktu s nebezpečnými lidmi. A i špatný vliv na dítě v tom smyslu, že by mohlo užívání zakázané a zdraví nebezpečné látky považovat za běžnou legitimní činnost. Tedy i v případě, že by sice dítě nebylo nijakým způsobem ohroženo v době střídavé péče, soud by neměl střídavou péči umožnit ani v případě, pokud o závislostech rodiče ví, protože by se takovéto jednání rodiče mohlo projevit na dítěti až v jeho dospívání nebo dospělosti.

---

³⁶ BAKALÁŘ, Eduard a kol. *Rozvodová tematika a moderní psychologie*. Praha: Karolinum, 2006. s. 16.

³⁷ MATOUŠEK, Oldřich. *Děti a rodiče v rozvodu: manuál pro zúčastněné profesionály a rodiny*. Praha: Portál, 2015. s. 41.

Rodiče nebudou výchovně na dítě působit tehdy, když se dopouští trestné činnosti nebo páchají přestupky. Pokud však rodič spáchal trestný čin, který se netýkal členů rodiny, a byl za takový trestní čin odsouzen, nemusí to nutně znamenat, že by o dítě neměl pečovat.³⁸ Výhrada matky, že byl vydán proti otci trestní příkaz, v němž byl otec shledán vinným pro trestné činy ublížení na zdraví, poškození cizí věci, krádeže a výtržnictví, který není pravomocný a ve věci bylo nařízeno hlavní řízení, není sama o sobě důvodem pro nesvětření dítěte do střídavé péče. Obzvláště v případě, že trestní obvinění podala matka z důvodu slovního i fyzického napadání členů rodiny matky otcem při předávání dítěte.³⁹ V tomto případě se bude spíše jednat o snahu matky, jak otci zabránit v kontaktu s dětmi.

O střídavé péči by nemělo být rozhodováno ani v případě, že se rodič chová agresivně. Pokud již došlo k napadení dítěte či druhého rodiče, neměla by být střídavá péče vůbec soudem zvažována, ani pokud se tak stalo pouze jednou. Nikdo nedokáže zaručit, že se takové jednání nebude opakovat nebo stupňovat a nedojde k zásahu do sféry fyzické i psychické. Osoba trpící psychickou nemocí by také neměla o dítě pečovat. V obou případech je možné, aby dítě s tímto rodičem mělo zachovaný kontakt. Pouze však za předpokladu, že to není s ohledem na konkrétní osoby a konkrétní skutečnosti nevhodné či nebezpečné. Dítě by mělo vyrůstat v bezpečí a obklopené lidmi, ze kterých nebude mít strach. Neznamená to však, že by rodič neměl přiměřeně zasáhnout, pokud se dítě dopustí něčeho špatného.

Negativní vliv na vývoj dítěte bude mít i jednání, které nebude protivní povahy. Rodiče by dítě měli vychovávat způsobem, aby bylo možné rozpoznat, co je považováno ve společnosti za morální. Dokázat odlišovat dobré od zlého. Rodiče by měli jít dítěti příkladem, protože dítě k nim bude vzhlížet. I nevědomky se může v budoucnu chovat tak, jak se chovali jeho rodiče. Dítě by mělo být vychováváno tak, aby v dospělosti dokázalo samostatně vést řádný život a postarat se o sebe i o osoby, které to budou potřebovat.

Aby byl rodič schopen se o dítě postarat v určitém vymezeném časovém intervalu, je nutné, aby měl zajištěný dostatečný finanční příjem. Pouze v takovém případě bude schopen hradit druhému rodiči výživné a zároveň se o dítě postarat v době, kdy bude u něho. Rodič by měl mít stálou práci nejlépe na dobu neurčitou, nebudou postačovat občasné brigády nebo pouze státní příspěvky. Problém nastane i pokud rodič je nezaměstnaný, tehdy nebude střídavá péče vhodná. Nic na tom nezmění tvrzení rodiče, že je veden v registru uchazečů o zaměstnání, ale že bohužel není žádné volné místo, ke kterému by měl kvalifikaci, ale i přesto se dokáže

---

³⁸ MATOUŠEK, Oldřich. *Děti a rodiče v rozvodu: manuál pro zúčastněné profesionály a rodiny*. Praha: Portál, 2015. s. 53.

³⁹ rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 4. července 2017, sp. zn. 36Co 261/2016-620.

o děti postarat a má o děti zájem.⁴⁰ Práce ve směnném provozu střídavou péči nevylučuje. Ústavní soud ve svém nálezu konstatuje, že „není možné, aby jeden z rodičů byl omezen na svých rodičovských právech pouze z důvodu výkonu povolání a s tím souvisejícím rozsahem a rozvrhem pracovní doby, který, byť není v současnosti výjimečný, není také úplně standardní.“⁴¹

Rodič musí umět s vydělanými penězi řádně hospodařit tak, aby z nich byly pokryty měsíční náklady na bydlení a s tím související služby, účet za telefon, nákup potravin a dalších nutných věcí. Utrácení částky by mělo být rovnoměrně rozvrhnuto na celý měsíc tak, aby nedocházelo k tomu, že od půlky měsíce nebude mít rodič žádné finanční prostředky. V případě nedostatku financí by rodič měl požádat o poskytnutí zápůjčky nejdříve rodinného příslušníka nebo své přátelé. Zápůjčky by měly být uzavírány s rozvahou tak, aby je rodič byl schopný splácet a nevznikaly mu další dluhy.

Domnívám se, že není podstatné, zda rodič vlastní osobní automobil, pokud vzhledem k jemu místu bydliště a k jeho práci i ke škole dítěte je možné se dopravovat na potřebná místa jiným způsobem, např. autobusovou či vlakovou dopravou. I náklady spojené s dopravou je rodič povinen zajistit. Co se týká vlastnictví jiných věcí větší hodnoty, myslím si, že to je na uvážení rodiče a k soud by k tomu přihlížet neměl. Naopak kupování drahých dáreků by mohlo vést k ovlivňování dítěte a jeho manipulaci. Pokud rodič platí dobrovolně výživné nebo se jinak finančně podílí na výchově dítěte už od doby rozchodu rodičů, lze usoudit, že tak bude činit i v budoucnu. Střídavá výchova v tomto směru bude dostatečně zajištěna.

Jsem zastáncem toho, že by nemělo být zohledňováno dosažené vzdělání rodičů. Samo o sobě vysokoškolský titul neznámá, že osoba bude lépe výchovně působit na dítě než osoba bez vzdělání. Od dosaženého vzdělání se bude odvíjet možnost získat určitou pracovní pozici a finanční ohodnocení, to už bude mít vliv. Nelze však bez vazby na konkrétní případ říci, že osoba bez vzdělání je horší než osoba se vzděláním. Matka mohla otěhotnět před vstupem na vysokou školu, to však neznámá, že nebude moci o dítě pečovat a poskytnou mu zázemí. Jiná situace bude, pokud by rodič neměl dokončené ani základní vzdělání, byl nezaměstnaný a nesnažil se na tom něco změnit.

S finančním příjmem souvisí i další podmínka, a to ta, že rodič bude poskytovat dítěti vhodné podmínky pro bydlení. Není podmínkou vlastnictví nemovitosti. Nemovitost může být užívána z titulu nájemní smlouvy nebo může být nemovitost zatížena hypotékou. Byt či dům

---

⁴⁰ usnesení Ústavního soudu ze dne 1. listopadu 2012, sp. zn. IV. ÚS 898/12.

⁴¹ náleží Ústavního soudu ze dne 11. května 2005, sp. zn. II. ÚS 554/04.

by měl být zařízen tak, aby umožňoval dítěti realizaci základních potřeb. Dítě by mělo mít svůj pokoj, kam si bude moci dát své věci a trávit tam volný čas. Pro dítě bude vhodnější, pokud bydlení u rodičů bude na stejné úrovni a nebude mít tak pocit, že někde je to o poznání lepší. Z toho důvodu by pak nemuselo chtít druhého z rodičů nadále navštěvovat. Není rozhodující, zda bude mít pokoj pouze pro sebe nebo ho bude sdílet i s jinými (byť nevlastními) sourozenci, pokud to dítěti takto vyhovuje nebo to není jinak možné z důvodu velikosti a uspořádání nemovitosti. Za nedostatečné zázemí je možné považovat takový prostor, který ani neslouží k bydlení nebo sice k bydlení slouží, ale je nedostatečně vybaven. Místnosti musí mít udržovány v čistotě a musí zde být vše, co je nutné pro realizaci základních potřeb, tedy hlavně koupelna, kuchyň, vlastní postel pro dítě.

Rodič, který se nezajímal o své dítě do jednání před soudem, tedy zanedbával dosavadní péči o dítěte, svým jednáním vykazuje, že by se dokázal náležitě postarat o dítě po rozhodnutí o střídavé péči. O zanedbávání péče se bude jednat nikoliv pouze v případě, že se rodič finančně nepodílel na výchově a zájmech dítěte. Vztah rodiče k dítěti musí být vyhodnocován jako jeden celek od zajištění základních potřeb po oblíbenou barvu dítěte. Rodič by se měl zajímat o zdravotní stav dítěte, školní prospěch i jeho mimoškolní aktivity, zájmy a přátelé. Zájem nespočívá pouze v informování se, ale zahrnuje v sobě i doprovázení na zájmové kroužky nebo nákup dárků k různým příležitostem. Mělo by se jednat o zájem skutečný a soustavný. To nebude naplněno v případě zavolání do školy třídní učitelce za účelem informování se o prospěchu dítěte pár dní před soudním jednáním.

Za situace, kdy se rodiče o dítě zajímají, jsou schopni a ochotni se o dítě starat a dítě má citové vazby k oběma, střídavou péči nelze vyloučit z důvodu rozporů mezi rodiči. V takovém případě se mají obecné soudy snažit zjistit o nápravu jejich vztahu, nikoliv o stanovení jiné formy péče o dítě.⁴² Zda rodič projevuje v současné době i zda v budoucnu projevoval zájem o dítě může být zjištěno na základě výsledku rodičů a dítěte. Vždy by si měl ale soud vyžádat i zprávu z mateřské školy či základní školy, pokud hrozí, že druhý rodič by mohl úmyslně lživě vypovídat nebo pokud je zřejmé, že dítě bylo některým rodičem ovlivněno, aby vypovíдалo určitým způsobem. V případě, že některý z rodičů má i jiné děti a o tyto děti nebylo náležitě postaráno, měl by se tím soud také zabývat. Vždy je nutné však zjistit podrobnosti v rámci daného případu, tedy i věk rodiče v té době a jeho psychický i zdravotní stav.

Aby rodič mohl poznat své dítě, je nutné, aby s ním trávil čas. Doba strávená s rodičem nemůže být nahrazena kupováním dárků, i když dítě nejdříve bude šťastné, později by

---

⁴² náleží Ústavního soudu ze dne 26. května 2014, sp. zn. I. ÚS 2482/13, bod 39.

nedostatek kontaktu s rodičem však mohlo začít negativně pociťovat. Rodič proto musí před svěřením dítěte do střídavé péče uvážit, zda se dítěti bude schopen aktivně věnovat s ohledem na svoji práci i své zájmy. Nelze po rodiči požadovat, aby se vzdal veškerých svých volnočasových aktivit, ale je na rodiči, zda své zájmy dokáže zkombinovat se zájmy dítěte nebo jakým pro obě strany uspokojivým způsobem si dokáže svůj volný čas rozvrhnout. Nebylo by vhodné, aby po celou dobu intervalu, co je dítě v péči rodiče, bylo dítě s jinými členy rodiny nebo o dítě pečovala jiná osoba odlišná od rodiče. Shodně v podkapitole s názvem *Pojem styk*. Dítě vždy musí být v kontaktu s rodičem, u kterého se nachází. To neznamená, že by po tu dobu nemělo být v kontaktu s druhým rodičem. Naopak bude žádoucí, aby dítě udržovalo běžný kontakt prostřednictvím telefonu nebo internetu i s rodičem, u kterého právě v péči není.

Výchovným předpokladům jsem se v rámci samostatné podkapitoly věnovala o něco více, protože se jedná o předpoklad, který v sobě zahrnuje velké množství dílčích kritérií. Mohlo by se zdát, že na rodiče je kladeno mnoho požadavků. Myslím si, že ano, ale je tomu tak oprávněně. I když je důležité, aby rodič své dítě miloval a jevil zájem, pouze to v reálném světě nestačí. Rodiče budou pro dítě vzorem bez ohledu na to, zda si to budou uvědomovat. Jejich chování musí být tomu odpovídající. Pro dítě nebude dobré, pokud jeho rodič bude agresivní, bude se dopouštět trestné činnosti nebo se bude oddávat návykovým a obdobným látkám. V takovém případě bude rodič nejenom dávat dítě špatný příklad, ale dítě by mohlo být ohroženo i na zdraví. Rodič musí být také dostatečně finančně zajištěn, aby mohl dítěti poskytnout vhodné bydlení. Za vhodného v tomto smyslu nebude považován bez pochybností ten, kdo bude nezaměstnaný. I pokud bude mít rodič stálý příjem a nebude umět s vydělanou částkou hospodařit, bude to znamenat problém. Je nutné, aby v případě střídavé péče bylo u obou rodičů shledáno, že mají výchovné předpoklady.

2.4 Přání dítěte

Přání dítěte tvoří poslední bod čtyřstupňového testu vhodnosti. Nedomnívám se, že ze všech stupňů v rámci testu má nejnižší postavení. Jednotlivé kroky jsou na stejné úrovni. U biologického kritéria je jednoduché zjistit, zda je splněno či není. U přání dítěte tomu tak není a je nutné dítě vyslechnout a dokázat z toho učinit určitý závěr, protože ne vždy dítě dokáže přesně formulovat, co chce a jaký vztah má k rodičům, jak by to dokázal dospělý člověk. Jakým způsobem se bude zjišťovat přání dítěte a proč je tento názor důležitý je řešeno v této závěrečné podkapitole.

Obecné soudy mají výlučnou kompetenci v oblasti dokazování. Ústavní soud v případě podané ústavní stížnosti a namítaném neprovedení výslechu dítěte za účelem jeho přání, nemůže do této sféry zasahovat.⁴³ Je nutné také zmínit, že se jedná o právo dítěte na soudním řízení spočívající v možnosti vyjádřit své přání a názor před soudem, nikoliv právo rodiče požadovat výslech dítěte v případě sporů s druhým rodičem ohledně styku s dítětem.⁴⁴

Z ustanovení § 867 odst. 2 OZ vyplývá, že „o dítěti starším dvanácti let se má za to, že je schopno informace přijmout, vytvořit si vlastní názor a tento sdělit.“⁴⁵ Ústavní soud však dodává, že je nutné posuzovat každý případ zvlášť, protože je možné, že i dítě mladší dvanácti let bude dostatečně vyspělé na to, aby mohlo být vyslechnuto před soudem. Již dítě starší deseti let věku je schopno vyjádřit svůj názor. Ve zmiňovaném nálezu se Ústavní soud také zabýval otázkou, zda je nutné, aby výslech dítěte byl proveden vždy jenom před soudem nebo je možné zjistit přání dítě prostřednictvím OSPOD, opatrovníka nebo znaleckého posudku. Ústavní soud se přiklonil k tomu, že u mladších dětí bude zcela postačovat, pokud jejich názor bude zjištěn jiným způsobem, tedy prostřednictvím OSPOD, opatrovníka nebo znaleckého postupu. Je však nutné respektovat fakt, že stanovisko ani znalecký posudek nemají větší váhu než zákon. V takovýchto případech soud nepřijímá bez dalšího znalecký posudek či stanovisko, ale musí provést samostatnou právní úvahu a vycházet ze všech okolního případu.⁴⁶

Stejný názor vyslovil Ústavní soud i následovně: „Znalecký posudek je nutno hodnotit stejně pečlivě jako každý jiný důkaz. Ani on a priori nepoživá větší důkazní síly a musí být podrobován všestranné prověrce, nejen právní korektnosti, ale i věcné správnosti. Hodnotit je třeba celý proces utváření, včetně přípravy znaleckého zkoumání, opatrování podkladů pro znalce, věrohodnosti teoretických východisek, jimiž znalec odůvodňuje své závěry, spolehlivost metod použitých znalcem a způsob vyvozování jeho závěrů.“⁴⁷

Ústavní soud se ve svém nálezu sp. zn. II.ÚS 1945/08 vyjádřil k právu dítěte na slyšení v případě zásahu do osobní svobody takto: „Jde o právo dítěte svobodně vyjádřit svůj názor ve všech věcech, které se ho týkají, které mu umožňuje (byť jen do určité míry) vyrovnat nerovné postavení ve vztahu k rodičům, případně koliznímu opatrovníkovi.“⁴⁸ Důležitost práva na slyšení dítěte spočívá také v tom, že „mu dává pocítit, že není objektem a pasivním

⁴³ usnesení Ústavního soudu ze dne 14. března 2018, sp. zn. I. ÚS 173/18.

⁴⁴ usnesení Ústavního soudu ze dne 4. ledna 2019, sp. zn. II. ÚS 4097/18, bod 10.

⁴⁵ zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁶ náleží Ústavního soudu ze dne 26. května 2014, sp. zn. I. ÚS 2482/13, bod 25.

⁴⁷ náleží Ústavního soudu ze dne 24. července 2013, sp. zn. I. ÚS 4457/12.

⁴⁸ náleží Ústavního soudu ze dne 2. dubna 2009, sp. zn. II. ÚS 1945/08, bod 17.

*pozorovatelem událostí, ale že je důležitým subjektem práva a také účastníkem řízení*⁴⁹ Toto právo vyplývá i z Úmluvy.⁵⁰ Souhlasím s tím, že je důležité dítě do soudního řízení zapojit a zjistit jeho názor a pohled na budoucí úpravu poměrů v rámci jeho rodiny. Dítě by se však nemělo účastnit celého řízení, nemělo by být zataženo do hádek rodičů a řešení příčin rozchodu. Soud by měl vždy zvážit samotný výslech dítěte. Na jednu stranu tvrdím, že dítě má být vyslechnuto, na druhou stranu se obávám možného nátlaku na dítě před výslechem.

Rodiče by si i v případě odlišných názorů na formu péče po rozvodu měli uvědomit, že nátlak na dítě není dobrý za žádné situace. Sice by rodiče mohli docílit výpovědi dítěte, která bude v souladu s tím, co si sami přejí, ale dítě by mohlo být zmatené. Ani rozhodnutí o formě péče by nemělo být důvodem rozvrácení vztahů v rodině. Nehledě na to, že takovéto ovlivňování není žádoucí asi vůči soudu. Záleží na rodičích, jaký přístup zaujmou. Rodiče by se neměli snažit změnit názor dítěte nebo si zaručit, že dítě bude chtít žít jen s některým z rodičů. Soud by měl poznat, zda dítě říká pravdu nebo mu rodičem bylo přikázáno vypovídat určitým způsobem. Není v moci soudu ohlídat jednání rodičů vůči dítěti, takže záleží jenom na přístupu rodičů. Z tohoto hlediska je vhodné, když rodiče se dohodnou sami a forma péče bude určena na základě dohody rodičů. Výslech dítěte by poté nebyl potřeba.

Po výslechu dítěte se při soudním jednání rodiče dozví, co dítě řeklo a jaké má názory.⁵¹ Dítě by mohlo mít obavu z negativní reakce rodiče nebo nebude chtít rodiče zklamat. I v tomto případě by soudem mělo být rozpoznáno, že dítě pravdu neříká a už během výslechu dítěte by mělo být zjištěno, co si opravdu dítě přeje.

Přání dítěte bude zásadním vodítkem pro určení vhodnosti péče, pokud je dítě dostatečně rozumově vyspělé. Znamená to, že čím starší je dítě, tím větší váhu má jeho přání. Dítě bude vyslechnuto, budou mu pokládány nepřímé otázky. Výslech dítěte by neměl probíhat v soudní síni. Za vhodné a neutrální prostřední pro takovou činnost je považována kancelář soudce. Neznamená to ale, že by se soudy měly zaměřit na zjištění přání dítěte a nezabývat se tím, zda jsou splněny další podmínky střídavé péče.⁵² Myslím si, že i mladší dítě může dát najevo svůj názor, i kdyby se nemělo jednat přímo o zodpovězení otázek, ale o nakreslení obrázku s rodinou. Dítě by nikdy nemělo být tlačeno do odpovědi, pokud odpovídat nechce.

---

⁴⁹ náleží Ústavního soudu ze dne 2. dubna 2009, sp. zn. II. ÚS 1945/08, bod 17.

⁵⁰ Čl. 12 odst. 1 Úmluvy: „Státy, které jsou smluvními stranou úmluvy, zabezpečují dítěti, které je schopno formulovat své vlastní názory, právo tyto názory svobodně vyjadřovat ve všech záležitostech, které se jej dotýkají, přičemž se názorům dítěte musí věnovat patřičná pozornost odpovídající jeho věku a úrovni.“

⁵¹ NOVÁK, Tomáš. *Střídavá péče o dítě: zájem dítěte především*. Praha: Portál, 2013. s. 19.

⁵² náleží Ústavního soudu ze dne 26. května 2014, sp. zn. I. ÚS 2482/13, bod 23.

Rozhovor by měl být veden v prostředí, kde se dítě bude cítit příjemně a nebude se v cizím prostředí s neznámou osobou bát. Proto bude vhodné, pokud budou v místnosti hračky a obrázky a dítě se bude cítit uvolněně a bude si s hračkami během rozhovoru hrát. Během toho se ho soudce může ptát, resp. zjišťovat potřebné informace. Nemělo by se jednat přímo o čtení seznamu otázek, ale výslech by měl probíhat formou rozhovoru, ze kterého pak soudce učiní určitý závěr. Takovýto neformální postup je vhodný hlavně u dětí mladšího věku.

V rámci celé podkapitoly se hovoří o právu dítěte, proto bych ráda zdůraznila, že se jedná skutečně o právo, nikoliv o povinnost. Pokud během výslechu dítě nebude chtít na otázku odpovědět nebo se mu způsob výslechu bude zdát nepřiměřený, může dítě výslech zcela odmítnout, popř. neodpovědět na určitou otázku.⁵³ Z toho lze vyvodit, že dítě nemá být žádným způsobem donucováno k odpovědi nebo k pokračování ve výslechu. Dítě musí být vyslýcháno způsobem, který bude neutrální. Za žádných okolností nemůže být naváděno otázkami k určité odpovědi. Pokud je výslech dítěte přizpůsoben věku dítěte, dítě uvolněně vypovídá a není důvod si myslet, že dítě lže. Je to dobrý způsob, jak zjistit nejenom, co si dítě přeje, ale také se dozvědět více informací o poměrech v rodině a vztahu mezi rodiči. Názor dítěte nemůže být nahrazen názorem jiné osoby. Proto má v rámci soudního řízení nezaměnitelnou hodnotu a musí být k němu tak přistupováno.

---

⁵³ náleží Ústavního soudu ze dne 28. února 2018, sp. zn. II. ÚS 2866/17, bod 50.

3 Zdravotní stav a věk

Aby mohlo být rodiči o dítě náležitě postaráno, je potřeba, aby rodič toho byl schopen s ohledem na svůj zdravotní stav. O střídavé péči nelze rozhodnout, pokud bude sice naplněn čtyřstupňový test vhodnosti uvedený v předchozí kapitole, ale rodič nebude vzhledem ke svému stavu schopen se o dítě postarat. Může nastat i situace, kdy rodič vzhledem ke svému stavu zdraví nebude moci ani test vhodnosti naplnit. Kapitola pojednává i o stejných nemožnostech na straně dítěte. Na rozdíl od předcházející kapitoly (kromě existence pokrevního pouta) jsou zdraví a věk u rodičů faktory, které nelze ovlivnit. Výjimkou bude užívání alkoholických nápojů nebo drog a s tím spojená zdravotní rizika.

3.1 Zdravotní stav a věk rodiče

Je nepochybné, že střídavá péče je vyloučena v případě, kdy sám rodič se nedokáže postarat sám o sebe a potřebuje pomoc druhým. Typickým příkladem bude skutečnost, že rodič bude upoután na lůžko. V takovém případě je jisté, že rodič by se nedokázal postarat o nikoho jiného a je zcela zbytečné zkoumat další předpoklady pro rozhodnutí o střídavé péči.

Zdravotní stav může být závislý i na věku rodiče, ne vždy tomu tak ale musí být. Pokud se jedná o rodiče staršího věku, automaticky to neznamena, že by měl horší schopnosti než rodič mladší. Musí se ale zohlednit, že s přibývajícím věkem se mohou nejenom objevit nemoci, v případě úrazů se zranění bude hůře hojit, ale člověk bude mít i méně sil, které jsou hlavně u péče o mladší děti potřeba. Naopak takový člověk by mohl mít více volného času než rodič, jehož cílem je budování kariéry a své děti vidí pár hodin týdně. Proto si myslím, že pokud rodič splňuje i ostatní předpoklady, dítě by mělo být svěřeno do střídavé péče. Není možné vycházet z toho, že starší člověk je automaticky nemocný člověk, protože vážně onemocnět může kdokoli v jakémkoliv věku.

Nevhodnost může spočívat ale také v mladším věku rodiče. Pokud je rodičem osoba, která je sama nezletilá, nemusí být schopna se o dítě postarat. Automaticky to však neznamena, že pokud druhý rodič je dospělý, tak by mu dítě mělo být svěřeno do výlučné péče. Jako v rámci celého řízení je nutné se zajímat o všechny okolnosti a o konkrétní schopnosti a přístup každého nezletilého rodiče individuálně. Pokud takovýto rodič bude žít s rodiči a ti budou moci pomáhat s péčí o dítě nebo je sám rodič dost vyspělý na to, aby se o dítě bez problémů postaral sám, není důvod mu dítě odepírat. V nejlepším zájmu dítěte bude, pokud bude v kontaktu s oběma rodiči.

Ke změně zdravotního stavu může dojít až po schválení určité formy péče a je otázkou, zda je nutné formu přizpůsobovat novému zdravotnímu stavu některého z rodičů. Ústavní soud se zabýval případem, ve kterém se otec domáhal změny výchovy svých dvou dětí a poukazem na změnu zdravotního stavu matku, které onemocněla roztroušenou mozkomíšní sklerózou. V důsledku toho byla nucena přestat pracovat a byla v částečném invalidním důchodu I. stupně. Otec tvrdil, že matka na rozdíl od něho není schopna zajistit dětem vhodnou péči. Ústavní soud konstatoval, že je důležité, zda je matka schopna zajistit péči o děti a dostatečně se jim věnovat, což bylo v tomto případě matka splňovala.⁵⁴ Děti byly ve výlučné péči matky ve výši zmíněném případě, proto se domnívám, že je možné argumenty Ústavního soudu vztáhnout i na střídavou péči. Nemoc sama o sobě tedy neznamená, že by rodič nebyl schopen se o dítě postarat. Pokud to rodič zvládá i s ohledem na svůj zhoršený zdravotní stav, není dán důvod pro změnu či úpravu formy péče o dítě.

S dlouhodobější nemocí či úrazem jsou spojeny finanční výdaje na léky. Proto je nutné zvážit, zda po odečteních všech měsíčních výdajů by rodič zvládl finančně zabezpečovat dítě a nebude pro něho vhodnější pouze platit výživné bez toho, aniž by u něho dítě pobývalo v určitém časovém intervalu. Úvaha je především na rodiči, protože i pokud by jeho zdravotní stav dovoľoval postarat se o dítě, ještě to neznamená, že by to pro dítě bylo dostatečné s ohledem na nízký zůstatek financí. Samozřejmě se finanční situaci zabývá i soud, takže pokud rodič usiluje o střídavou péči, přičemž je vzhledem k zjištěným majetkovým poměrům jasné, že by péči nezvládl, soud dítě do střídavé péče neuloží.

3.2 Zdravotní stav a věk dítěte

Pokud je rodič způsobilý se o dítě postarat vzhledem ke svému zdravotnímu stavu a věku, je zapotřebí zkoumat zdravotní stav dítěte a přihlídnout k jeho věku v době rozhodování o svěření do střídavé péče. *„Nejnižší věk, kdy vůbec můžeme o střídavé výchově uvažovat, je věk, kdy je dítě schopné jít do školky (pozor, ne do jeslí), tj. minimálně tři roky. Do té doby je možno doporučit jen široký styk s druhým rodičem, ale do tohoto věku by dítě mělo vždy usínat se stejným rodičem, pokud možno ve stejném prostředí. V předškolním věku neschvalujeme střídavou výchovu, pokud je jasné, že ji v té podobě nebudeme schopni protáhnout do školního věku, například kvůli tomu, že by se pak musel střídat školní kolektiv dítěte.“*⁵⁵

⁵⁴ usnesení Ústavního soudu ze dne 31. března 2011, sp. zn. III. ÚS 722/11.

⁵⁵ KLIMEŠ, Jeroným. *Střídavá výchova a styk s dítětem po rozvodu* [online]. klimes.mysteria.cz, [cit. 15. února 2019]. Dostupné na <http://klimes.mysteria.cz/clanky/psychologie/stridava_vychova.pdf>.

V praxi se však lze setkat s případy, že bylo rozhodnuto o střídavé péči dítěte, které nedovršilo tři let věku. Konkrétně mám na mysli rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 5. V tomto případě soud schválil dohodu rodičů o střídavé péči, kde ke střídání péče mělo docházet vždy po jednom týdnu. Dítěti v té době bylo pouhých 22 měsíců.⁵⁶ Pokud se na střídavé péči dohodli rodiče, určitě k tomu měli důvod a činili tak v zájmu dítěte. Pokud by však rozhodoval o takto starém dítěti soud a rodiče se střídavou péčí nesouhlasili, střídavá péče se nejeví jako vhodná.

Jestliže oba rodiče splňují předpoklady pro svěřeni dítěte do střídavé péče, nebrání rozhodnutí, že má být rozhodováno o péči dvouapůlletého dítěte. Ústavní soud neshledal důvod tvrzené fixace dítěte na matku za předpokladu, že není kojeno. V daném případě výhodou bylo také bydliště obou rodičů ve stejném městě.⁵⁷ Je možné vyvodit a je to taky logické, že kojené dítě nebude moci být v péči jiné osoby. Otázkou zůstává, zda kojení nemůže být matkami zneužíváno v jejich prospěch a ony nebudou své dítě raději dále kojít, popř. nebudou nadále tvrdit, že tak činí. Světová zdravotnická organizace stanovuje minimální dobu šest měsíců od narození dítěte. Po uplynutí této doby se má v kojení pokračovat spolu se zaváděním příkrmů až do dvou let věku dítěte, ale je to možné i déle.⁵⁸

Během rozhodování o svěřeni dítěte školního věku do střídavé péče, je nutné dbát na to, aby i nadále mohlo nerušeně navštěvovat školu. Za problematické lze považovat situaci, kdy rodiče nebudou žít ve stejném městě⁵⁹, resp. nebudou schopni dopravovat dítě do té samé školy. Domnívám se, že střídavá péče by neměla být nařízena, pokud dítě bude muset navštěvovat dvě školy z důvodu větší vzdálenosti mezi bydlišti rodičů. Na každé ze škol může výuka probíhat s odchylkami nebo v jiném časovém uspořádání. Nehledě na to, že dítě si bude muset zvykat na dva kolektivy a může být pro něho celá situace matoucí. Shodný postoj zaujal Ústavní soud, když vytyčil, že pokud není možné, aby dítě navštěvovalo jednu školu, je nutné dítě svěřit do výlučné péče jednomu z rodičů.⁶⁰

Střídavou péči nelze realizovat v případě, že dítě trpí percepční vývojovou dysfázií a separační úzkostnou poruchou, v jejímž důsledku nemůže přespávat u druhého rodiče, resp. kdekoliv mimo svůj domov. Pokud by zdravotní stav dítěte nebyl zohledněn, mohly by se

---

⁵⁶ rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 25. září 2006, sp. zn. 50 P 336/2006.

⁵⁷ nález Ústavního soudu ze dne 25. září 2014, sp. zn. I. ÚS 3216/13 body 48-50.

⁵⁸ *Metodické doporučení pro ČR* [online]. kojeni.cz, [cit. 18. února 2019]. Dostupné na <<http://www.kojeni.cz/zdravotnikum/doporuceni/>>.

⁵⁹ *Střídavá péče* [online]. [cit. 19. února 2019]. Dostupné na <<https://www.ochrance.cz/dalsi-aktivity/publikace/sborniky-stanoviska/rodina-a-dite-dodatky/rodina-a-dite-obecne-dodatky/>>.

⁶⁰ usnesení Ústavního soudu ze dne 12. března 2014, sp. zn. IV. ÚS 197/14.

objevit i vážnější neurotické symptomy a v budoucnu by mohlo mít v důsledku toho psychické problémy, jak bude zjišťováno prostřednictvím znaleckého posudku. Nic nebrání tomu, aby se otec s dítětem stýkal ve větším rozsahu, pokud to nebude zahrnovat přespaní přes noc. Širší styk s otcem, který jeví o dítě zájem a je schopný se o dítě postarat, zde naopak bude vhodný. Dítě by mohlo přestat mít strach ze ztráty matky a mohlo by se naučit fungovat i bez její přítomnosti, a tak se lépe začlenit mezi své vrstevníky.⁶¹ Nevhodná bude střídavá péče i pokud dítě bude trpět Aspergerovým syndromem⁶², popř. bude podezření, že jím dítě trpí.⁶³

Řekla bych, že požadavky na straně rodiče i dítěte jsou vcelku obdobné. Rodič i dítě musí být v takovém zdravotním stavu, aby bylo možné realizovat v případě rodiče povinnost náležitě vychovávat dítě a pečovat o něj. Na druhé straně má dítě právo na výchovu a péči od obou rodičů v rámci střídavé péče. Vysoký či nízký věk rodiče automaticky neznamena neschopnost se o dítě postarat. I věk dítěte může být důvodem pro jinou formu péče o dítě. Dítě mladší tří let je možné svěřit do střídavé péče v případě, že rodiče bydlí ve stejném městě, nejlepší však bude, pokud se sami rodiče na této péči shodli. Dítě v době soudního rozhodování však nesmí být kojeno, matky by však kojení neměly využívat ve svůj prospěch a jako důvod pro svěřeni do výlučné péče, pokud dítě je již ve věku, kdy kojeno být nemusí.

---

⁶¹ nález Ústavního soudu ze dne 15. května 2018, sp. zn. II. ÚS 1191/17, bod 26.

⁶² Osoba trpící Aspergerovým syndromem má výrazně oslabenou schopnost přizpůsobit se změně prostředí a vyžaduje nastolení pravidelného denního režimu.

⁶³ nález Ústavního soudu ze dne 30. prosince 2014, sp. zn. I. ÚS 1554/14, bod 31.

4 Komunikace mezi rodiči

Schopnost komunikovat a snaha mít přátelský vztah se projeví již na samotném počátku, protože pouze takoví rodiče budou schopni se dohodnout na vhodné formě péče o dítě. Dohodu mezi rodiči jsem vyčlenila do samostatné kapitoly, která následuje po této. Nejprve však v této kapitole chci zdůraznit podstatu dobrého vztahu mezi rodiči, protože i pokud každý zvlášť budou schopni o dítě pečovat, ale nedokáží spolu mluvit, nebudou chtít být v přítomnosti toho druhého a jejich předchozí spory nebudou vyřešeny, nelze hovořit o harmonickém vztahu mezi nimi. A nebudou tedy schopni se oba podílet na péči o dítě. Alespoň ne co se týká střídavé péče. Rodiče musí fungovat jako celek. Pokud každý bude zastávat odlišné názory a každý bude vyznávat jiné hodnoty a zároveň se nedokáží dohodnout na tom, jak dítě budou vychovávat, bude to problém.

Jaký bude mít rozhodnutí rodičů vliv na dítě úzce souvisí s tím, jak se k věci postaví dospělí. Budou-li se rodiče před dítětem hádat nebo budou dítě podněcovat k tomu, aby zaujalo negativní postoj k druhému rodiči, je to nejhorší způsob, jak se mohli s rozvratem rodiny vypořádat.⁶⁴ Nedostatečná komunikace nemusí mít svůj původ pouze v nezdařilém vztahu. K redukci kontaktu s druhým rodičem může dojít také po navázání jiného vztahu.⁶⁵ Přičemž není rozhodující, zda tak rodič činí z vlastní vůle nebo pod nátlakem nového partnera.

„Svěření dítěte do střídavé výchovy rodičů nesmí být ústupkem jejich vzájemné rivalitě, ale vyjádřením kvalitního a pozitivního vztahu rodičů k dítěti; to předpokládá toleranci, vyspělost a dobrou vůli všech zúčastněných. Rozhodnutí o střídavé výchově nezletilého dítěte by mělo vycházet z jejich společné vůle a dohody, schopnosti spolu komunikovat a spolupracovat a nezapojovat dítě do svých vzájemných problémů.“⁶⁶

Rodiče musí být schopni rozlišit dvě roviny, a to rovinu partnerství, která již skončila, a rovinu rodičovství, která zůstává zachována i po rozpadu vztahu.⁶⁷ Pouze v takovém případě by mělo docházet ke svěření dítěte do střídavé péče. Pokud spolu rodiče dokáží komunikovat, dokáží se dohodnout na samotné podobě střídavé péče, což je první krok k tomu, aby střídavá péče byla efektivní. V případě, že rodiče v prvotní fázi nejeví snahu o spolupráci, soud by měl rodiče vést k dohodě a k jejich usmíření skrze psychologické a obdobné poradny.

---

⁶⁴ NOVÁK, Tomáš. *Vztah otce a syna*. Praha: Grada, 2008. s. 99.

⁶⁵ MATOUŠEK, Oldřich. *Děti a rodiče v rozvodu: manuál pro zúčastněné profesionály a rodiny*. Praha: Portál, 2015. s. 40.

⁶⁶ náleží Ústavního soudu ze dne 27. ledna 2005, sp. zn. I. ÚS 48/04.

⁶⁷ BALLNIK, Peter. *Otcem i po rozvodu*. Praha: Portál, 2012. s. 43.

Pokud by došlo k rozhodnutí o střídavé péči i přes zjevné rozpory mezi rodiči, je velmi pravděpodobné, že spolu s prvním problémem dojde k rozpadu střídavé péče a bude potřeba soudně zvolit vhodnější formu péče o dítě. Ani v případě, kdy sice střídavá péče bude fungovat a budou především dodržovány časové intervaly střídání, není vhodné střídavou péči ponechávat v platnosti tehdy, pokud jsou mezi rodiči takové rozpory, které přímo ovlivní dítě a taková péče nebude nadále v jeho zájmu. Otázkou zůstává, do jaké míry je soud schopný zajistit a uhlídat řádný průběh bez toho, aniž by byl podán návrh na změnu formy styku jedním z rodičů.

K problematice se vyjadřuje i Ústavní soud: „[...] *odvolací soud postavil své rozhodnutí na premise, že absence kvalifikované komunikace mezi rodiči – tedy neexistence schopnosti toho kterého rodiče dohodnout se na výchově dítěte s druhým rodičem – je (tedy vždy) překážkou střídavé výchovy. Takto pojatý názor však Ústavní soud shledává protiústavním, a to z více důvodů. Při platnosti uvedené premisy odvolacího soudu (o nemožnosti nařízení střídavé výchovy v případě neexistence kvalifikované komunikace mezi rodiči) by tedy k eliminaci střídavé výchovy stačilo pouze jednostranné, iracionální, svévolné, účelové odmítní kvalifikované komunikace rodiče, který má dítě ve své výlučné péči, s druhým rodičem.*“⁶⁸

Pokud by absence komunikace mezi rodiči znamenala, že by soudy odmítaly svěřit dítě do střídavé péče, dávalo by to rodičům možnost zneužít jejich postavení coby rodičů. Jestliže je komunikace mezi rodiči nedostatečná, obecné soudy se mají pokusit o vyřešení této situace, např. nařízením mediace nebo nařízením písemné komunikace týkající se dítěte. Svěření dítěte do střídavé péče může být impulsem ke zlepšení vztahů mezi rodiči a tím i komunikace.⁶⁹

Aktivita soudu směřující ke zlepšení vztahů však nemusí vždycky znamenat, že opravdu dojde ke zlepšení. „*Soudy nemohou „zařídít“ rodinám nebo bývalým členům jedné rodiny harmonickou komunikaci a vztahy. Jsou to naopak především rodiče nezletilých dětí, kteří mají usilovat v nejlepším zájmu jejich dětí o to, aby vzájemné vztahy bývalých členů rodiny byly přiměřené a relativně uklidněné, a aby i domluva mezi rodiči o záležitostech jejich dětí byla možná a přiměřeně efektivně fungovala.*“⁷⁰

Za nejvíce vyhovující komunikaci je dle mého názoru možné považovat takovou komunikaci, která se netýká pouze dítěte. Soud se má snažit odstranit rozpory mezi rodiči za tím účelem, aby mohlo být dítě svěřeno do střídavé péče a nehrozilo, že bude muset v budoucnu dojít ke změně formy péče o dítě z důvodu rozporů. Pro dítě však v nejlepším zájmu bude, když

⁶⁸ náleží Ústavního soudu ze dne 18. srpna 2010, sp. zn. I. ÚS 266/10, bod 36.

⁶⁹ náleží Ústavního soudu ze dne 30. prosince 2014, sp. zn. I. ÚS 1554/14, bod 18.

⁷⁰ usnesení Ústavního soudu ze dne 8. listopadu 2016, sp. zn. III. ÚS 3476/16, bod 19.

se jeho rodiče nejenom dokáží shodnout na místě a čase předávání dítěte, budou to dodržovat a dokáží si během pár minut říci důležité informace. Pro dítě bude nejpříznivější, pokud spolu rodiče dokáží vést běžnou konverzaci bez toho, aniž by do toho byli tlačeni soudem. Dokáží spolu slušně jednat jako dva lidé, kterým nevyšel vztah, ale mají spolu dítě a dokáží zapomenout na všechny rozpory z minulosti, protože si jejich dítě zaslouží fungující rodinu. I když spolu nežijí v jedné domácnosti a nadále již netvoří pár.

Nejenom, že komunikace je nutná k tomu, aby rodiče mohli řešit otázky týkající se dítěte, zároveň tak dítěti ukazují, jak spolu mají lidé jednat. Budou pro dítě vzorem a dítě by si z jednání svých rodičů mohlo brát špatný příklad.⁷¹ Proto není vhodné, pokud se k sobě rodiče před dítětem chovají agresivně nebo se naopak ignorují. Takovéto chování rodičů nemusí naplňovat další předpoklad pro svěřením dítěte do střídavé péče, konkrétně výchovné předpoklady, protože nebudou pro dítě vhodným vzorem.

Jak bylo zmíněno, rodiče by měli spolu dokázat v nejlepším případě mluvit nejenom o dítěti, ale i o všem ostatním. Z bývalého partnerského vztahu by se měl stát vztah přátelský. Může to být sice v některých případech obtížné, ale pouze tak lze dosáhnout toho, že střídavá péče bude efektivním řešením. Z tohoto důvodu považují komunikaci za jeden z předpokladů střídavé péče. Soudy se nesmí omezit pouze na vyslovení závěru, že komunikace mezi rodiči není dostačující, ale musí se snažit jejich vztah nejdříve zlepšit.

---

⁷¹ BALLNIK, Peter. *Otcem i po rozvodu*. 1. vydání. Praha: Portál, 2012. s. 148.

5 Dohoda mezi rodiči

V páté kapitole se zaměřím na dohodu mezi rodiči (sezdanými i nesezdanými) a na důvod proč se domnívám, že je to nejvhodnější postup rodičů po rozpadu jejich vztahu. Aby rodiče byli schopni se domluvit o dalším postupu a řešení jejich situace, předpokladem jsou jejich zvládnuté emoce a vyřešené jejich případné konflikty. Vše na sebe navazuje. Jenom ti rodiče, kteří oba splňují předpoklady a kteří spolu dokáží komunikovat na takové úrovni, aby byli schopni se domluvit o péči o své dítě, mohou úspěšně realizovat střídavou péči. Mají větší šanci spokojeně společně vychovávat dítě než rodiče, kteří spolu nemluví a soud musel zvolit určitou formu péče za ně.

V případě, že se manželé dohodnou na formě péče o dítě po rozvodu, je nutné, aby jejich dohoda byla soudem schválena, jak stanovuje § 757 odst. 1 písm. b) OZ.⁷² Okresní soud v Novém Jičíně se u Ústavního soudu domáhal zrušení výše zmíněné ustanovení spolu s dalšími ustanoveními v OZ (§ 755 odst. 3, § 906). V případě, že manželé uzavřeli dohodu o úpravě poměrů, ze zákona vyplývá povinnost takovouto dohodu soudně schválit. Manželské páry byly dle návrhatele znevýhodněny oproti těm, kteří manželství neuzavřeli. Nutnost soudního přezkumu dohody byla napadána jako neoprávněný zásah do práva na rodinný život. Ústavní soud se k tomu vyjádřil tak, že právní předpisy stanovují podmínky pro uzavření manželství, proto i pro rozvod manželství mohou být zákonem stanoveny určité požadavky. Naproti tomu, pokud jde o rozpad nesezdaného páru, soud o jejich rozchodu nemůže rozhodovat a je tedy i věci bývalých partnerů, jak se spolu na péči o dítě domluví.⁷³

Dohody mezi rodiči o formě a rozsahu styku pomocí poradce nebo zprostředkovatele, které jsou založené na vzájemném kompromisu, mohou mít delší trvání než soudní rozhodnutí. Ale i přesto dochází k tomu, že rodiče nemají zájem o dosažení dohody. Jak je uvedeno v knize *Děti a rozvod*, mezi důvody, proč rodiče nemají zájem o uzavření dohody, můžeme řadit skutečnost, že rodiče se cítí po rozchodu nebo rozvodu ukřivděně a chtějí, aby tato skutečnost vyšla veřejně, tedy před soudem. Upřednostnění soudního rozhodnutí před dohodou může být také z důvodu neznalosti právních předpisů nebo neschopnosti spolu komunikovat, proto raději projednávání právních záležitostí nechají na svých právních zástupcích.⁷⁴

---

⁷² zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁷³ usnesení Ústavního soudu ze dne 21. března 2017, sp. zn. Pl. ÚS 36/16, body 3, 10, 15, 18, 24.

⁷⁴ SMITH, Heather. *Děti a rozvod*. Praha: Portál, 2004. s. 146.

Obsahem dohody rodičů je systém střídání, tedy vymezení intervalů střídání. To je považováno za jádro dohody. Zároveň se rodiče musejí dohodnout, jakým způsobem bude předávání dítěte probíhat, jestli např. dítě bude předávání druhému rodiči i s oblečením a školními potřebami. S tím souvisí i vyřešení otázky, v jakém stavu (např. vždy v čistém oblečení), v jaký čas a na jakém místě si dítě budou rodiče předávat, popř. zda dítě bude docházet k druhému rodiči ve stanovený čas samo.⁷⁵

Do finanční stránky dohody neřadíme pouze stanovení výše výživného. Musí panovat soulad i v tom, kdo bude platit dítěti nejenom určité hmotné věci, ale i další platby. Rodiče se musí shodnout na tom, kdo bude dítěti kupovat oblečení, školní pomůcky, mobilní telefon či notebook, ale také kdo bude hradit náklady spojené se zájmy dítěte, družinu, školní výlety či školní obědy. Je pak na každém z rodičů, jestli se rozhodne dítěti kupovat věci nad rámec dohody nebo mu poskytovat další kapesné a v jaké výši.⁷⁶ To samé platí v případě nepředvídatelných nákladů, jejichž potřeba se ukáže až v průběhu života dítěte, např. pořízení dioptrických brýlí a rovnátek. I na tom by se rodiče měli předem domluvit, obzvlášť pokud hrozí, že v případě takové situace by mezi nimi kvůli tomu mohl vzniknout spor. Podstatným bodem dohody bude i určení trvalého bydliště dítěte, protože sice se dítě bude přesouvat mezi dvěma domovy, je nutné však určit jeho oficiální trvalé bydliště. To je důležité z důvodu vydávání dokladů dítěti.⁷⁷

Součástí dohody může být i ujednání, jakého lékaře dítě bude navštěvovat, který z rodičů si odepíše na dani tzv. odpočitatelnou položku na dítě nebo který z rodičů bude pobírat přídatky na dítě.⁷⁸ Zákon o daních z příjmů nezná pojem střídavá péče. Je nutné postupovat dle pokynu Generálního finančního ředitelství č. GFŘ D-22, kde je zakotveno upřesnění k daňovému zvýhodnění. V případě střídavé péče je rozhodující, se kterým rodičem dítě žije, a to bez ohledu na vymezení časových intervalů.⁷⁹ Daňové zvýhodnění tedy bude možné být uplatňováno pouze jedním rodičem a to tím, se kterým má dítě hlášený trvalý pobyt, a to i v případě, že by tento rodič pečoval o dítě kratší časový úsek oproti druhému rodiči.

---

⁷⁵ HRUŠÁKOVÁ, Milana. *Rozvod a paragrafy*. Praha: Computer Press, 2001. s. 56.

⁷⁶ HRUŠÁKOVÁ, Milana, NOVÁK, Tomáš. Reálně o společné či střídavé porozvodové výchově. *Bulletin advokacie*, 1999, roč. 9, č. 3, s. 33.

⁷⁷ KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka. *Lidskoprávní dimenze českého rodinného práva*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. s. 82.

⁷⁸ PRŮCHOVÝ, Bohumila, NOVÁK, Tomáš. Lze prosadit střídavou výchovu proti vůli jednoho z rodičů? *Právo a rodina*, 2003, roč. 5., č. 10, s. 11.

⁷⁹ pokyn GFŘ D-22 k jednotlivému postupu při uplatňování některých ustanovení zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Z textu vyplývá, co bude obsahem dohody mezi rodiči, resp. co všechno je do ní možné zahrnout. Jsem přesvědčena, že čím více v dohodě bude zakotveno, tím lépe. Nemusí to totiž znamenat, že by si rodiče nevěřili natolik, že si musí vše písemně pojistit. Může to být výrazem jejich bezproblémové spolupráce a schopnosti si rozvrhnout povinnosti mezi sebe i přesně stanovit, v jaké dny, u kterého z rodičů bude dítě, protože jsou rodiče přesvědčeni, že se na tom dokáží shodnout i v budoucnu, a proto to rovnou nastálo sepíší. Pokud rodiče byli manželi, bude nutné potvrzení dohody soudem, protože tato povinnost plyne ze zákona. Nesezdaní rodiče nemají povinnost uzavírat dohodu před soudem. Nic jim však nebrání, aby tak učinili. Rodiče, kteří vědí, jakou formu chtějí a shodnou se na tom, nebudou muset provádět před soudem mnohdy i náročné a dlouhotrvající dokazování. Soud je pouze krátce vyslechne a tím celé řízení končí. V opačném případě, tedy pokud se jednalo pouze o druha s družku, postačí dohoda uzavřená mimo soudní řízení, která nemusí být ani v písemné formě.

6 Nesouhlas rodiče

Ne vždy bývalí partneři dokáží krátce po zániku vztahu zvládnout své emoce natolik, aby byli schopni spolu komunikovat a dohodnout se na střídací péči. Střídací péče se může stát nástrojem pro „boj“ mezi rodiči stejně jako vyžadování pouze péče výlučné. Je na soudu, aby rozpoznal, zda vyslovený nesouhlas některým s rodičům směřujícím proti střídací péči je opodstatněný nebo má svůj původ pouze v hněvu. Zda má nesouhlas však vliv na rozhodnutí o střídací péči uvádím v následující části kapitoly.

Ústavní soud se zabýval případem svěřením dítěte do střídací péče i přes nesouhlas matky a stanovil následující: *„Bydliště obou rodičů jsou přibližně stejně vzdálena od školy, kterou nezletilá navštěvuje, v obou bydlištích má velmi dobré zázemí, nezletilá je bezproblémovou, výbornou studentkou a zvládá i řadu mimoškolních aktivit. Střídací péči doporučil i opatrovník nezletilé. Za dané situace Ústavní soud neshledá, že by rozhodnutí soudu o střídací péči o nezletilou, byť mu nepředcházela souhlas obou rodičů, bylo v rozporu se zákonem či dokonce nemohlo být považováno za neústavní“⁸⁰*

V nálezu sp. zn. III. ÚS 1206/09 otec žádal, aby dítě bylo svěřeno do střídací péče. Matka s tím nesouhlasila, protože si neuměla představit, že dítě v určitém intervalu nebude v přímém kontaktu. Obecný soud nechal vypracovat znalecký posudek z oboru psychologie na základě kterého bylo zjištěno, že oba rodiče splňují předpoklady a zároveň i samo dítě má citový vztah k oběma rodičům, ale soud rozhodl pro svěřením dítěte do výlučné péče matky. Učinil tak i s ohledem na nedobré vztahy mezi rodiči. Nesouhlas matky bude relativní v případě, že poukazuje na určité skutečnosti, které by mohly mít negativní vliv na dítě. To nebude nesouhlas, který má pouze zabránit svěřením dítěte do střídací péče.⁸¹ Nesouhlas založený na obavě výchovných předpokladů druhého rodiče z důvodu závislosti na návykové látce bude možné považovat za racionální nesouhlas. Dále také např. špatná finanční situace či nevhodné podmínky pro bydlení.

„Kritériem pro svěřením dítěte do střídací péče není (často jen subjektivní) přání konkrétního rodiče, nýbrž především tzv. nejlepší zájem dítěte, které jako objektivní faktor musí být při rozhodování soudu prioritním hlediskem. Obecné soudy se současně musí snažit nalézt řešení, které nebude omezovat ani právo rodiče zaručené v čl. 32 odst. 4 Listiny podle

⁸⁰ usnesení Ústavního soudu ze dne 5. listopadu 2008, sp. zn. II. ÚS 2082/08.

⁸¹ náleží Ústavního soudu ze dne 23. února 2010, sp. zn. III. ÚS 1206/09, body 3-4, 23.

*požadavků proporcionality zásahu do jeho základních práv. Střídavou péče proto lze před ostatními modely upřednostnit jen tehdy, je-li s přihlédnutím ke všem okolnostem případu, a to jak v kladném nebo záporném smyslu, nejvhodnějším uspořádáním zohledňujícím prioritní zájem dítěte.*⁸²

Nesouhlas rodiče tedy nebrání tomu, aby dítě bylo svěřeno do střídavé péče. Po soudním rozhodnutí bude záležet na rodičích, jestli střídavou péči dokáží vhodně realizovat nebo svůj nesouhlas s touto formou péče o dítě budou dávat najevo a budou střídavou péči znemožňovat. Pokud by spolu neuměli komunikovat, dělali si naschvály a na dítě by to mělo negativní vliv, domnívám se, že střídavá péče by měla být změněna z důvodu neefektivnosti. Naplnění všech předpokladů nikdy nebude automaticky znamenat bezproblémovou střídavou péči. To bude odvislé od jednání rodičů a dítěte. Pokud bude o střídavé péči rozhodnuto i před nesouhlas rodiče, rodič to bude považovat jednak za nespravedlivé, ale zároveň hrozí nefunkčnost péče. Nejsm si jistá, jestli takovýto přístup Ústavního soudu je správný. Pokud bych se zaměřila na vnímání situace z pohledu dítěte, tak na jednu stranu souhlasím, že dítě má právo na oba rodiče, ale také si zaslouží, aby jeho rodiče byli spokojeni, protože to se bude projevovat v jejich náladě, vztahu k druhému rodiči, a to všechno bude mít ve svém souhrnu dopad právě na ono dítě.

6.1 Nesouhlas obou rodičů

Vzhledem k vyslovené obavě v případě nesouhlasu jednoho rodiče je nepochybné, že svěření dítěte do střídavé péče přes nesouhlas obou rodičů je nerealizovatelné. V takovém případě tu totiž budou dva protestující rodiče, kteří nebudou chtít společně pečovat o dítě, popř. nebudou chtít o dítě pečovat vůbec a nebudou o dítě jevit žádný zájem. Střídavá péče by nebyla v zájmu dítěte, i pokud by si to samo přálo. Jsem toho názoru, že střídavá péče bude účelná, pokud se na ni rodiče shodnou a budou spolu schopni komunikovat i v budoucnu.

Ztotožňuji se usnesením Ústavní soudu z roku 2018, který určil, že *„úprava mezilidských vztahů soudem není přirozená, je umělá a svojí podstatou se jedná o řešení krajní situace v případě, kdy se lidé nedokáží spolu domluvit sami. Od takových, či obdobných soudních rozhodnutí nelze očekávat, že budou mezilidské vztahy upravovat způsobem, jenž by bylo lze označit za bezchybný či ideální. Instrumentárium soudu, řešícího obdobné případy,*

---

⁸² usnesení Ústavního soudu ze dne 18. prosince. 2018, sp. zn. IV. ÚS 2959/18, bod 17.

je ze své podstaty omezené a vztahy soudem upravené tak nemohou dosahovat kvality přirozených mezilidských vztahů.“⁸³

Jak bylo výše uvedeno, nesouhlas jednoho rodiče automaticky neznamena překážku pro rozhodnutí o střídavé péči. S tímto nesouhlasem by se mělo dále „pracovat“ a mělo by být zjištěno, z jakého důvodu byl vysloven. Pokud tak bylo učiněno jenom z důvodu negativních nebo nevyřešených citů k druhému rodiči, střídavá péče by mohla přicházet v úvahu. Nejsem si však jistá, zda může střídavá péče fungovat, pokud nesympatie budou přetrvávat i po soudním rozhodnutí. Pokud rodič, který v rámci soudního řízení vyslovil nesouhlas, nebude ochoten se rozhodnutí přizpůsobit, bude stejně muset dojít k dalšímu soudnímu řízení. Rodič, který nesouhlasí z důvodu závislosti na drogách, nezaměstnanosti či nevyhovujícího bytového zázemí druhého rodiče, vyjadřuje svou oprávněnou obavu, nikoliv pouze iracionální nesouhlas. Pokud by se obavy rodiče ukázaly jako reálné, střídavá péče bude muset být nahrazena jinou formou, protože se jedná zároveň o nesplnění výchovných předpokladů jako jednoho z bodů čtyřstupňového testu vhodnosti. Nesouhlas mohou vyslovit i oba rodiče. Ať tak bylo učiněno z jakéhokoliv důvodu, dítě jim nemůže být svěřeno do střídavé péče, protože by to nebylo v jeho zájmu.

---

⁸³ usnesení Ústavního soudu 5. června 2018, sp. zn. I. ÚS 1542/18.

7 Intervaly střídavé péče

Další podstatnou podmínkou je určení, jak samotné střídání dítěte bude probíhat, resp. v jakém časovém intervalu, o čemž pojednává sedmá kapitola. Bez toho by se nemohlo jednat o střídavou péči. Úmyslně zařazuji otázku intervalů až do této části diplomové práce, protože pokud by nebyly naplněny předpoklady vymezené v dřívějších kapitolách, bylo by zbytečné stanovovat časový interval střídání. Pořád se ale jedná o požadavek, který v souhrnu s jinými bude umožňovat a individualizovat střídavou péči v konkrétním případě.

V rámci střídavé péče o dítě pečují matka i otec v určitém časovém intervalu. Vzhledem k tomu, že zákon nestanovuje mantinely pro určení intervalů, je na rodičích, jak se dohodnou, popř. jak určí soud. Střídavá péče neznamená, že se bude jednat o dva týdny pro matku a dva týdny pro otce. V některých případech by to ani nebylo možné s ohledem na výkon povolání a práce ve směnném provozu. Může se jednat i o tzv. asymetrickou střídavou péči⁸⁴, tedy takovou péči, kdy intervaly rodičů nebudou ve stejné časové délce. Tento model střídání nebyl omezen ani ze strany Ústavního soudu: „*Skutečnost, že soudy nenařídily střídavou výchovu rovnoměrně mezi oba rodiče a nevyhověly přání stěžovatele mít pro výchovu nezletilého stejný prostor jako matka, nepředstavuje v projednávané věci porušení práva dítěte na péči rodičů [...]*“⁸⁵

Častým intervalem střídání bude jeden týden, protože dítě tak bude v častém v kontaktu s oběma rodiči. Z toho důvodu také nebude nutné upravovat styk s druhým rodičem jako v případě intervalu delšího. Ideální bude, pokud bydliště rodičů nebudou od sebe příliš vzdálená, aby dítě nemuselo každý týden stěhovat mnoho svých věcí. Pokud by stěhování představovalo větší zátěž, bylo by vhodnější zvolit interval delší než jeden týden.⁸⁶

Nedoporučuje se však, aby intervaly byly delší než dva týdny, protože především mladší děti by mohly delší nepřítomnost jednoho z rodičů hůře snášet.⁸⁷ Je možné zvolit model 2-2-3, tedy kdy o dítě se bude jeden týden starat 2 dny matka, poté 2 dny otec a 3 dny matka. V druhém týdnu by naopak o dítě pečoval nejdříve 2 dny otec, poté 2 dny matka, 3 dny otec. Tento model vychází ze slovenské judikatury, proto je označován jako tzv. slovenský model.⁸⁸ Nejsm si jistá, zda takovýto model je zcela vhodný. I když jsou intervaly přesně stanovené, slovenský model se mi zdá více matoucí než interval stanovený po týdnech. Znovu to bude možné pouze

---

⁸⁴ SPOUSTOVÁ, Ivana. *Střídavá péče – pro, proti a proč?* [online]. sancedetem.cz, 21. září 2017 [cit. 3. ledna 2019]. Dostupné na <<https://www.sancedetem.cz/srv/www/content/pub/cs/clanky/stridava-pece-pro-proti-a-proc-217.html>>.

⁸⁵ usnesení Ústavního soudu ze dne 13. ledna 2011, sp. zn. IV. ÚS 2248/10.

⁸⁶ TRÁVNÍČEK, Milan. *Střídavá péče*. Praha: C. H. Beck, 2015. s. 76.

⁸⁷ KOVÁŘOVÁ, Daniela. Střídavá péče velebená i proklínaná. *Bulletin advokacie*, 2015, roč. 17, č. 3, s. 44.

⁸⁸ TRÁVNÍČEK, Milan. *Střídavá péče*. Praha: C. H. Beck, 2015. s. 78.

za předpokladu, pokud rodiče od sebe bydlí pouze nanejvýš pár kilometrů, aby dítě zbytečně neztrácelo čas na cestě k druhému rodiči. Připadá mi, že bude pro dítě lepší, pokud bude trávit s jedním rodičem ucelenější interval a nebude muset řešit, co je za den a jaký je týden, aby vědělo, se kterým rodičem půjde domů.

Při volbě časového intervalu je nutné respektovat okolnosti daného případu, potřeby dítěte i možnosti rodičů. Proto dle mého nelze říci bez návaznosti na konkrétní případ, zda bude lepší střídání po týdnu nebo po dvou. Je nutné zjistit, co bude všem vyhovovat a případně interval upravit. Osobně bych raději volila interval určený po týdnu, nikoliv po dnech, ale to neznamená, že některý model je lepší nebo horší. Rodiče se při stanovení intervalu musí řídit svými časovými možnostmi a ochotou trávit s dítětem určité množství času. Neměli by dát na rady jiných, protože je to velmi individuální. Důležité je, že rodiče i dítě budou schopni zvolený interval dodržovat, protože pouze při respektování určitého časového úseku je možné, aby střídavá péče efektivně fungovala.

8 Vyživovací povinnost

V následující poslední kapitole diplomové práce vymezím vyživovací povinnost, resp. způsob stanovení výše výživného. Obecně je vyživovací povinnost druh nepřevoditelného plnění majetkové povahy, přičemž takovéto plnění může být peněžité i nepeněžité. Nemusí se jednat pouze o poskytování finančních prostředků, ale také umožnění bydlení nebo převzetí péče o jinou osobu.⁸⁹ Vyživovací povinnost můžeme chápat jako určitou zákonem přesně nedefinovanou povinnost mezi subjekty rodinně-právních vztahů, respektive mezi účastníky řízení označovanými jako povinný a oprávněný. Náplní je povinnost hradit nejenom životní náklady, ale i uspokojování ostatních potřeb tak, aby byl zajištěn všestranný rozvoj dítěte po stránce duševní, sociální i fyzické.⁹⁰

Z výše uvedené definice plyne, že se nebude jednat pouze o poskytnutí prostředků pro zajištění bydlení, jídla a ošacení. V potaz bude brán také vývoj, vlastnosti a zájmy konkrétního dítěte od zjištění zdravotní péče a s tím spojených finančních výloh až po návštěvy školních i mimoškolních aktivit, družiny, školní jídelny. Cílem vyživovací povinnosti není základní zabezpečení dítěte, ale takové zabezpečení, které bude akceptovat jeho výjimečnost a mimořádnost jeho potřeb.

Ústavní soud hovoří o vyživovací povinnosti např. takto: „[...] *povinnost rodiče platit výživné za dobu, kdy má dítě ve své péči, postrádá rozumné opodstatnění, neboť výživné je z povahy věci osobním právem dítěte, přičemž výživné na nezletilé dítě se stanoví zásadně tak, že se platí k rukám osoby, která dítě vychovává. Není tedy důvodu, aby výživné bylo placeno osobě, která dítě právě nevychovává.*“⁹¹

8.1 Způsob stanovení výše výživného

Odborná literatura⁹² uvádí, že je nutné rozhodnout o výši výživného každého z rodičů, a to i v případě, že by intervaly pobytu dítěte u rodičů byly totožné a majetkové poměry rodičů byly podobné.

---

⁸⁹ KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka, TELEČ, Ivo. Výživné v novém občanském zákoníku. *Bulletin advokacie*, 2014, roč. 16, č. 3, s. 24.

⁹⁰ KOVÁŘOVÁ, Daniela. *Rodina a výživné: vyživovací povinnost rodičů, dětí a dalších příbuzných*. Praha: Leges, 2011. s. 26.

⁹¹ usnesení Ústavního soudu ze dne 14. 10. 2008, sp. zn. IV. ÚS 1149/08.

⁹² KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka. *Lidskoprávní dimenze českého rodinného práva*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. s. 82.

Jedná se o vzájemné výživné, které nelze vyloučit ani dohodou rodičů, že výživné bude poskytovat pouze jeden z rodičů. Domnívám se, že stanovení výživného za těchto podmínek, tedy stejné časové intervaly a podobné majetkové poměry, je nadbytečné. Je to z toho důvodu, že v takovém případě bude výše výživného zpravidla stanovená shodně pro oba rodiče. Každý z rodičů bude odesílat určitou částku na účet druhého rodiče, tato částka se mu ale obratem vrátí zpátky. Jedná se pouze o formální dodržení požadavků, které postrádá hlubší smysl. O jinou situaci se bude jednat v případě, že rodičům budou stanoveny rozdílné intervaly, popř. intervaly budou sice stejné, ale majetkové poměry rodičů se budou výrazně lišit. V takovém případě by stanovení výživného bylo odůvodněné okolnosti konkrétního případu a bylo by žádoucí výživné stanovit.

Nevidím však ani důvod určit výživného vždy oběma rodičům. Pokud jeden z rodičů bude pobírat pouze minimální mzdu oproti druhému rodiči, bude mu stanovena pouze symbolická výše výživného. Takové výživné nebude naplňovat samotný smysl výživného, protože výše nebude dostačovat k poskytnutí dostatečné výživy, natož zabezpečení jiných věcí. Zároveň nevidím problém odchylné úpravy na základě dohody. Dohoda by měla přicházet v úvahu jako ta nejvhodnější možnost i ohledně stanovení výživného. Odlišný přístup bude znovu odporovat účelu. V praxi se lze setkat s tím, že rodiče budou muset svoji dohodu upravit a vzájemné výživné do ní zahrnout.

Obava ze stanovení výživného by mohla vést k tomu, že střídaná péče nebude navrhována. Tento můj názor bych podložila i článkem *Muži versus ženy – právní úprava střídané výchovy*, kde autorka uvádí: „Často matky u soudu se střídanou péčí nesouhlasí, avšak uvádějí, že otci umožní s dětmi co nejširší styk. Příčiny bývají obvykle následující: předsudky, že bude-li souhlasit, bude považována částí veřejnosti za špatnou matku; souhlas je pouze deklaratorní; předpokládaná finanční výhodnost, kdy obvykle při výlučné výchově je stanoveno výživné otci, kdežto při střídané péči oběma rodičům, takže v konečném důsledku může zůstat matce při střídané výchově k dispozici menší finanční částka. Je-li překážkou střídané výchovy výše výživného, a domnívám se, že je tomu tak neznázna, je správné vidět v tomto pohledu pouze hamižnost žen? Obávám se, že by to byl příliš zjednodušený pohled.“⁹³

Nejefektivnějším způsobem určení výše výživného bude dohoda mezi rodiči, protože pak je možné mít za to, že bude řádně a včas plněno a nenastanou v budoucnu žádné spory, které by vedle k soudnímu řízení. Zároveň je možné očekávat, že v případě změny poměrů na straně rodičů nebo dítěte dojde k úpravě výše výživného bez zásahu soudu. V neposlední řadě

---

⁹³ LUŇÁČKOVÁ, Oldřiška. Muži versus ženy – právní úprava střídané výchovy. *Právo a rodina*, 2011, roč. 13, č. 10, s. 18-19.

je tak možné získat takovou výši výživného, která bude oběma rodičům nejvíce vyhovovat. V případě rozvodu manželství je nutné podepsat dohodu před soudem. Pokud se rodiče nedohodnou, musí výši výživného určit soud a je-li to alespoň částečně možné, tak soud vede účastníky k tomu, aby se shodli na určité výši. Není-li to s ohledem na okolnosti případu a vzájemné vztahy možné, učiní tak soud i proti vůli některého z účastníků. Negativní postoj rodičů a neochota se dohodnout na výživném by měla být pro soud impulzem k tomu, aby důsledně zvážil, zda je v tomto daném případě opravdu vhodná střídavá péče, pokud rodiče spolu nedokáží komunikovat nebo přijmout kompromis již v této fázi.

Základní úprava stanovení výživného je upravena ustanovením § 913 OZ následovně „(1) Pro určení rozsahu výživného jsou rozhodné odůvodněné potřeby oprávněného a jeho majetkové poměry, jakož i schopnosti, možnosti a majetkové poměry povinného. (2) Při hodnocení schopností, možností a majetkových poměrů povinného je třeba také zkoumat, zda se povinný nevzdal bez důležitého důvodu výhodnějšího zaměstnání či výdělečné činnosti nebo majetkového prospěchu, popřípadě zda nepostupuje nepřiměřená majetková rizika. Dále je třeba přihlídnout k tomu, že povinný o oprávněného pečuje, a k míře, v jaké tak činí; přihlídně se popřípadě i k péči o rodinnou domácnost.“⁹⁴ Zákon tedy nestanovuje minimální ani maximální hranici výživného.

§ 915 odst. 1 OZ stanovuje: „Životní úroveň dítěte má být zásadně shodná s životní úrovní rodičů.“⁹⁵ Stejná životní úroveň však neznamená stejné množství peněz pro osobní potřebu.⁹⁶ Tato právní úprava je příhodná, protože dítě rodičů je zvyklé na určitý stupeň životní úrovně, který mělo za trvání vztahu rodičů. Proto je žádoucí, aby došlo k zachování i po rozpadu vztahu a dítě se nemuselo vyrovnávat nejenom s rozchodem rodičů, ale také se zhoršením uspokojování svých potřeb. Dítě, které je zvyklé na určitý typ bydlení a jeho vybavení, protože v takovém prostředí žilo doposud, by mělo nadále žít v takovémto typu obydlí. Není však vyloučené, že to tak nebude. S rozvodem souvisí úprava majetkových poměrů, ale i samotné soudní řízení představuje finanční výdaje od zaplacení soudního poplatku po náklady za právní zastoupení. Pokud se budu držet příkladu s nemovitostí, tak se může stát, že nemovitost bude prodána nebo jeden z rodičů bude muset být druhým vyplacen. Každopádně nebudou mít takový majetek a takovou hotovost jako by měli, kdyby zůstali spolu. Životní úroveň v sobě

---

⁹⁴ zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁵ zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁶ KOVÁŘOVÁ, Daniela. *Rodina a výživné: vyživovací povinnost rodičů, dětí a dalších příbuzných*. Praha: Leges, 2011, s. 29.

nezahrnuje pouze hotovost a způsob bydlení, ale dále oblečení a kosmetiku (značkové/neznačkové), jídlo (běžné/dražší potraviny/časté návštěvy v restauraci), dovolené aj.

Podobně byl způsob stanovení výživného vymezen i Ústavním soudem, konkrétně nálezem sp. zn. III. ÚS 511/05. Ústavní soud v tomto nálezu judikoval povinnost obou rodičů přispívat na výživu svých dětí podle svých schopností, možností a majetkových poměrů. Soud přitom během určení výše výživného má přihlídnout k tomu, který z rodičů a v jaké míře o dítě osobně pečuje. Dále ÚS v tomto nálezu konstatoval, že při posuzování majetkových poměrů rodičů se nepřihlíží pouze k dosahovaným příjmům rodiče, ale k celkové hodnotě jeho movitého a nemovitého majetku a k jeho životní úrovni.⁹⁷ Shodně nález sp. zn. I. ÚS 299/06.⁹⁸

V květnu roku 2010 byla zveřejněna doporučující tabulka pro stanovení výše výživného, které byla vypracována Ministerstvem spravedlnosti ČR. Je to soud, který stanoví konečnou výši výživného, ale tato tabulka má sloužit jako pomocné vodítko. Také má vést ke sjednocování rozhodovací praxe soudů.⁹⁹ Myslím si, že tabulka napomůže k tomu, aby obdobné případy byly rozhodovány obdobně. Použití tabulky by však mělo být pouze jedním z kroků, výživné by nemělo být stanovováno bez zjišťování a zapracování okolností konkrétního případu. V praxi je možné se setkat s tím, že soud si pomocí tabulku stanoví meze, v jaké výživné bude ukládat. Poté po provedení výslechů a na základě předložených důkazů v rámci těchto mezí stanoví výživné. Pokud je však výživné stanoveno dohodou rodičů a je v dostatečné výši, pomocná tabulka se nevyužije.

Konkrétní výše výživného bude stanovena na základě skutečností konkrétního případu. Soud tyto skutečnosti bude zjišťovat především v rámci výslechu rodičů během soudního jednání. Již při prvním jednání by měl rodič být schopen soudu předložit potvrzení o jeho měsíčních příjmech, které vystaví jeho zaměstnavatel. Problém však může nastat v případě určitých druhů zaměstnání, kdy je část měsíčních odměn poskytována zaměstnanci jiným způsobem, typicky půjde o diety při výkonu kamionové přepravy. Tyto diety se budou každý měsíc měnit, proto by mohl nastat problém, jak se s nimi vypořádat při stanovení výše výživného. Vycházet by se mělo z částky, která je každý měsíc přibližně stejná. Zohlednit by se měla i skutečnost, že rodič nedostává za vykonanou práci pouze peněžní ohodnocení, ale také

---

⁹⁷ nález Ústavního soudu ze dne 16. března 2006, sp. zn. III. ÚS 511/05.

⁹⁸ nález Ústavního soudu ze dne 12. září 2006, sp. zn. I. ÚS 299/06.

⁹⁹ *Opatrovnická agenda* [online]. justice.cz, [cit. 10. února 2019]. Dostupné na <<https://www.justice.cz/web/msp/civilni-legislativa?clanek=opatrovnicka-agenda>>.

je oprávněn užívat osobní automobil, služební byt či telefon. Pokud druhý z rodičů takovéto benefity nemá, mohlo by to pro něho znamenat stanovení menšího výživného.

V případě rozporů může soud jednání odročit za účelem předložení daňového priznání za uplynulý rok nebo předvolání zaměstnavatele za účelem výslechu. Mimo zmíněná aktiva bude mít vliv i skutečnost, že rodič již žije s novým partnerem (z hlediska zkoumání měsíčních příjmů) jako i pasiva, tedy dluhy, exekuce a jejich výše. Určení výše výživného bude stanoveno i s ohledem na další vyživovací povinnosti rodičů a jejich výši.¹⁰⁰

Soud je povinen zkoumat, zda se povinný nevzdal bez důvodu výhodnějšího zaměstnání nebo majetkového prospěchu či zda nepodstupuje nepřiměřená rizika.¹⁰¹ V praxi bude docházet dále k tomu, že soud může namítnout, že rodič nevykonává dostatečně ohodnocené zaměstnání s ohledem na jeho dosavadní vzdělání a praxi. V takovém případě by mohla být stanovena vyšší výše výživného a přihlíženo bude k zaměstnání, které by rodič byl schopný získat. Dostupnost volných pracovních míst v určitých městech je možné zjistit na mnoha internetových portálech, ale také na stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí ČR.¹⁰²

Vzhledem k tomu, že výživné by mělo být stanoveno, jedná se o kritérium, které musí být splněno vždy v celém svém rozsahu. Zastávám názor, že ne vždy by muselo být výživné určováno. V některých případech bude vzájemné výživné nadbytečné a nebude naplněna podstata vyživovací povinnosti. V první řadě by požadavek měl být ponechán na samotných rodičích, na jejich domluvě a na jejich vyjádření, zda s ohledem na finanční situaci svou i bývalého partnera výživné požadují. Vždy se prvotně vychází z konkrétního případu, ze zaměstnání obou rodičů a jejich dalších příjmů a dluhů. Pomocným kritériem je tabulka vydaná ministerstvem. Bohužel si myslím, že bude docházet k situacím, kdy poměry obou rodičů nebudou takové, aby výživné bylo stanoveno v takové výši, která by byla vhodná k potřebám dítěte. V takovém případě by se rodiče měli snažit o zvýšení svých příjmů, resp. splnění všech závazků a omezení závazků budoucích.

---

¹⁰⁰ NOVÁK, Tomáš. *Péče o dítě po rozvodu a její úskalí*. Praha: Grada, 2012. s. 27.

¹⁰¹ FRANCOVÁ, Marie, DVOŘÁKOVÁ ZÁVODSKÁ, Jana. *Rozvody, rozchody a zánik partnerství*. 3. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2014. s. 24.

¹⁰² Uchazeč o zaměstnání může na <https://portal.mpsv.cz/web/upcr-kariera> snadno hledat nabídky zaměstnání v jím zvoleném kraji.

9 Notář jako nový soudce

K závěru diplomové práce bych se ráda vyjádřila k poměrně novým diskuzím související s notářem, konkrétně s jeho případným oprávněním v oblasti rodinného práva. Vím, že se jedná pouze o první nástin případné budoucí úpravy, ale v rámci celého textu práce uvádím, že o péči o dítě rozhoduje soud. Považuji proto za nezbytné se o daném návrhu alespoň okrajově zmínit.

Na internetových stránkách Notářské komory ČR je možné nalézt článek¹⁰³, který pojednává o možnosti, že by notář mohl nahradit soud v případě tzv. nesporného rozvodu. To znamená, že by manželé museli být dohodnuti ohledně majetku, bydlení i péče o dítě. Poukazuje na to, že celé řízení by před notářem probíhalo rychleji a pro lidi by mohla být návštěva u notáře méně stresující než soudní řízení. Nesporné rozvody rozhodují osoby odlišné od soudců v dnešní době již např. ve Francii, Španělsku či Řecku. Bylo by tedy na rodičích, zda by zvolili v případě rozvodu soudní řízení či nikoliv.

Nedomnívám se, že by se jednalo o vyhovující řešení. Pominu argumenty související s rozvodem a zaměřím se na péči o dítě po rozvodu. Celý úmysl považuji za nevhodný, a to z několik důvodů. Na prvním místě bych zmínila tradici a řešení rozvodu a otázky týkající s péčí o děti vždy v rámci soudního řízení. Tento proces funguje. Pokud některé případy vykazují nedostatky, je nutné se zaměřit na činnost konkrétních soudců. Jestliže bude umožněno, aby si lidé mohli vybrat mezi soudem a notářem, obávám se, že dojde k narušení jednotnosti systému.

Nehledě na to, že i notáři by museli projít minimálně rozsáhlým školením, protože nemají v oboru praxi a nemají načtenou ani zažitou judikaturu. Soudce by měl být ten, kdo má posoudit, jestli navrhovaná péče o dítě je v jeho nejlepší zájmu. Nikdo nedokáže zaručit, že vztahy mezi rodiči jsou upraveny definitivně i přesto, že rozvod proběhne bez problémů. Pokud sjednaná forma péče o dítě nebude fungovat, rodiče se budou muset obrátit na soud, který nebude mít svůj spis ani povědomí o případu. Za nutnost považuji vybudování určitého systému, na základě kterého spolu budou soudci a notáři v případě potřeby komunikovat bez zbytečných průtahů.

Argument související s urychlením vyřízení rozvodu nepovažuji za zcela přesvědčivý, protože nesporný rozvod proběhne rychle i v rámci soudního řízení. Domnívám se, že notáři rozhodují o mnoha podstatných záležitostech a jsou již nyní časově zatíženi. Dle mého názoru

---

¹⁰³ *Rozvod u notáře?* [online]. nkcr.cz, 4. října 2018 [cit. 27. února 2019]. Dostupné na <https://www.nkcr.cz/vasi-notari/detail/239_540-rozvod-u-notare>.

by sice mohlo dojít k tomu, že soud by sice vyřizoval méně případů, ale naopak by došlo k přetížení notářů. To by mohlo vést k tomu, že dojde k průtahům např. v dědických věcech. Jeden problém by se vyřešil, ale mohly by vzniknout problémy v jiných oblastech. Pokud je namítána rychlost řízení, mohlo by se to vyřešit tím, že by byl každý soud obsazen více soudci zabývající se rodinně-právní agendou. Jednalo by se o řešení, které by v sobě nezahrnovalo nutnost zásahů do kompetencí notářů.

V potaz se musí brát i to, že by nová právní úprava mohla znamenat nabourání autority soudů. Jestliže bude konstatováno, že soudní řízení je pomalejší a více stresující, lidé mohou ztratit v soudní řízení důvěru. To není žádoucí. Přílišné zatížení notářů by byl jenom začátek komplikací. Obávám se, že na základě toho by mohlo dojít také k tomu, že by byla snaha i další agendu přesunout na jiné osoby. Jestliže má mít notář danou kompetenci, tak bude ale nutné, aby i samotné důvody právní úpravy byly formulovány tak, aby nedošlo k negativnímu nahlížení na soudy. Při odůvodňování by se mělo příslušné ministerstvo zaměřit na případné výhody, nikoliv vymezovat novou funkci notáře tak, jak doposud bylo činěno.

Problematice jsem se nechtěla věnovat obsáhleji z toho důvodu, že návrh má být ministerstvem představen až v březnu 2019¹⁰⁴, takže větší rozbor by byl vhodný až poté. Jedná se dle mého názoru o zajímavé téma, které by mohlo být předmětem dalšího zkoumání. Pozitivní je existence snahy zlepšovat fungování rodinného práva, k jednotlivým krokům však musí být přistupováno opatrně, aby nedošlo spíše k napáchání škod a narušení fungujícího systému.

---

¹⁰⁴ *Dostupný rozvod: hrozba nebo záchrana?* [online]. nkrc.cz, 31. ledna 2019 [cit. 28. února 2019]. Dostupné na <https://www.nkrc.cz/vasi-notari/detail/239_584-dostupny-rozvod-hrozba-nebo-zachrana>.

Závěr

Cílem diplomové práce bylo vymezit všechny předpoklady pro rozhodnutí o střídavé péči v České republice a poukázat na to, zda jsou všechna kritéria stejně podstatná, resp. zda nejsou některá z nich nadbytečná. Své názory jsem uváděla již v průběhu psaní práce, ty nejdůležitější si dovoluji shrnout v této závěrečné části. Ráda bych podotkla, že před začátkem vypracovávání práce jsem měla základní představu o předmětné problematice, ale i tak jsem ráda, že jsem své znalosti rozšířila a zamyslela se nad některými otázkami s tímto tématem souvisejícími.

Okrajově jsem se věnovala výlučné péči, společné péči a péči osobou odlišnou od rodiče. Je podstatné, že judikatura Ústavního soudu se nyní klaní k tvrzení, že všechny formy péče o dítě jsou na stejné úrovni. Dříve vyslovený názor o nadřazenosti střídavé péče nepovažuji za správný. O určitém psychickém nátlaku by se dalo hovořit, pokud by střídavá péče byla i nadále preferovaná. Pochopitelně by však ani nemělo být na střídavou péči nahlíženo negativně od samého počátku. Neřadím se mezi zastánce ani odpůrce střídavé péče. Na střídavou péči pohlížím jako na jednu z rovnocenných forem péče o dítě po rozpadu vztahu. Zda bude možné v určitém případě zvolit právě tuto formu vyplyne až z dokazování v rámci soudního řízení.

Nemyslím si, že by se střídavá péče tolik odlišovala z hlediska dokazování. Soud by se měl v rámci každého případu zabývat předpoklady na straně rodičů a názorem dítěte. Rozhodování o svěření dítěte do střídavé péče může proběhnout bez obsáhlejšího dokazování a zjišťování informací v případě, že se rodiče dohodnou, popř. se alespoň v rámci soudního řízení dokáží udělat kompromis.

Dle mého názoru střídavou péči nebude možné označit za vhodnou, pokud budou naplněny pouze předpoklady představující tzv. čtyřstupňový test vhodnosti – pokrevní pouto, zachování identity a rodinných vazeb, výchovné předpoklady rodičů a přání dítěte. Pokud dojde k naplnění testu vhodnosti, ale rodiče spolu nedokáží komunikovat a nedokáží se dohodnout na intervalu střídání, o střídavé péči bude moci být soudem rozhodnuto, ale nebude dle mého názoru vhodná. Za vhodnou bude střídavá péče považována až po naplnění všech předpokladů, kterými se v diplomové práci zabírám. Každý z výše vyjmenovaných předpokladů je důležitý, ne však u každého z nich bude dokazování probíhat stejným způsobem.

Za nejúčinnější považuji dohodu rodičů. Pokud se rodiče dokáží i bez zásahu jiné instituce domluvit, že chtějí vychovávat dítě společně, střídavá péče může fungovat.

Předpokladem však bude schopnost rodičů spolu komunikovat, nejlépe nejenom o otázkách spojených s dítětem. Souhlasím s judikaturou Ústavního soudu v tom, že soud by se měl nejdříve snažit o odstranění rozporů mezi rodiči. Jestliže to nebude možné a nebude možné očekávat zlepšení vztahu mezi rodiči, soud by neměl svěřit dítě do střídavé péče.

I když jsem často psala o tom, že střádavá péče je o svěřením dítěte do péče rodičů a o jejich předpokladech, přání dítěte je na stejné úrovni a jedná se dle mého názoru o předpoklad, který není možné podceňovat. Celé řízení je uskutečňováno z důvodu existence dítěte. Stanovení povinností rodičů slouží k tomu, aby dítě bylo chráněno. Netvrdím, že názor dítěte stojí nad vším, ale dítě by mělo mít právo sdělit svůj názor, pokud toho je vzhledem ke svému věku i zdravotnímu stavu schopné. Věková dvanácti let je pouze orientační. Výslech musí být přizpůsoben věku dítěte, probíhat bude v místnosti odlišné od jednací síně.

Dítě by nemělo být „vytrženo“ z prostředí, kde doposud vyrůstalo. S tím se pojí i to, že dítěti by mělo být umožněno i nadále se stýkat s přáteli a ostatními členy rodiny, pokud si to přeje a nejsou žádné okolnosti, které by to vylučovaly. Střídavou péči bych nedoporučila v případě, že by dítě muselo změnit školu. V horším případě navštěvovat školy dvě.

Problém by mohl nastat v případě vysloveného nesouhlasu jedním z rodičů. Bylo judikováno, že se nejedná o překážku. Ztotožňuji se s tím, že musí být zjišťován důvod projeveného nesouhlasu. Pokud tak bylo učiněno jenom s úmyslem zabránit střídavé péči bez odkazu na jiný důvod, soud by měl usilovat o zlepšení vztahů mezi rodiči. V opačném případě bude hrozit, že střádavá péče nebude fungovat. Nesouhlas obou rodičů je absolutní překážkou. Jestliže rodiče nemohou nebo nechtějí pečovat o společně, nemusí být další předpoklady zkoumány, protože jinak by nebylo rozhodnuto v nejlepším zájmu dítěte.

Neztotožňuji se však se stanovováním oboustranného výživného ve všech případech. Nutnost jeho zachování spatřuji pouze v situaci, kdy se majetkové poměry rodičů budou výrazně lišit. Nebo pokud budou rozdílné časové intervaly střídání. V opačném případě si myslím, že tento požadavek je nadbytečný a nebude naplněn základní smysl výživného – tedy finanční podílení se na výživě a výchově dítěte, přičemž může být majetkové i nemajetkové povahy. Jestliže má být stanoveno výživné, tak by mělo naplňovat svou funkci. Symbolické výživné nemá význam, resp. jedná se pouze o dodržení požadavku. Dále si myslím, že rodiče by měli mít možnost se dohodnout nejenom na výši výživného, ale také na tom, zda bude oboustranné či nikoliv. Takováto dohoda by měla být soudem respektována.

Nový posun v oblasti střídavé péče spatřuji v navrhované nové kompetenci notářů. Je brzo činit závěry, když se jedná pouze o útržky možné budoucí úpravy. Problematika by musela být velmi důkladně upravena v zákoně, aby nemohly vzniknout pochybnosti. Nesouhlasím sice v rámci střídavé péče se vším, ale momentálně zastávám názor, že o střídavé péči i jiných formách péče o dítě by měl rozhodnout výlučně soud. Tato otázka by mohla být předmětem dalšího zkoumání.

Diplomová práce nemá sloužit k tomu, aby bylo poukázáno na to, že střídavá péče je pro dítě vždy nejvhodnější. Soud musí zkoumat všechny předpoklady. Na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu poté rozhodnout. Svěření dítě do střídavé péče přichází v úvahu tehdy, pokud oba rodiče jsou schopni o dítě pečovat, budou mít na něho dobrý vliv a zároveň má dítě citové vazby k oběma rodičům a přeje si, aby o něho rodiče pečovali společně, i když bude vždy pobývat pouze u některého z nich. Některá kritéria se týkají samotných rodičů (typicky výchovné předpoklady), některé se pojí se střídavou péčí obecně bez návaznosti na konkrétní osoby (požadavek stanovení časového intervalu). Musí dojít k naplnění všech předpokladů, ale vždy větší důslednost by měla být při zjišťování osobnosti a vlastností rodičů a přání dítěte. Dítě nepochybně více ovlivní osobnost rodiče než určený časový interval. Takže ano, je nutné naplnění všech předpokladů, ale určitě nelze říci, že všechny mají stejnou „váhu“ a všechny stejně ovlivní další život dítěte.

Bibliografie

Monografie:

BAKALÁŘ, Eduard a kol. *Rozvodová tematika a moderní psychologie*. Praha: Karolinum, 2006. 124 s.

BALLNIK, Peter. *Otcem i po rozvodu*. Praha: Portál, 2012. 255 s.

FRANCOVÁ, Marie, DVOŘÁKOVÁ ZÁVODSKÁ, Jana. *Rozvody, rozchody a zánik partnerství*. 3. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2014. 260 s.

HRUŠÁKOVÁ, Milana. *Rozvod a paragrafy*. Praha: Computer Press, 2001. 73 s.

KOVÁŘOVÁ, Daniela. *Rodina a výživné: vyživovací povinnost rodičů, dětí a dalších příbuzných*. Praha: Leges, 2011. 151 s.

KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka. *Lidskoprávní dimenze českého rodinného práva*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. 191 s.

MATOUŠEK, Oldřich. *Děti a rodiče v rozvodu: manuál pro zúčastněné profesionály a rodiny*. Praha: Portál, 2015. 255 s.

MOTEJL, Otakar a kol. *Rodina a dítě*. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 2007. 215 s.

NOVÁK, Tomáš. *Péče o dítě po rozvodu a její úskalí*. Praha: Grada, 2012. 144 s.

NOVÁK, Tomáš. *Střídavá péče o dítě: zájem dítěte především*. Praha: Portál, 2013. 167 s.

NOVÁK, Tomáš. *Vztah otce a syna*. Praha: Grada, 2008. 136 s.

NOVÁK, Tomáš, CORRADINIOVÁ, Simona, VYPUŠTÁK, Radim. *Kontakt s dětmi po rozvodu: jak nepřijít o dítě*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 248 s.

NOVOTNÝ, Petr a kol. *Nový občanský zákoník. Rodinné právo*. 2. aktualizované vydání. Praha: Grada, 2017. 208 s.

SMITH, Heather. *Děti a rozvod*. Praha: Portál, 2004. 184 s.

ŠMÍD, Ondřej, ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Rozvod manželství*. Praha: Leges, 2013, 336 s.

TRÁVNÍČEK, Milan. *Střídavá péče*. Praha: C. H. Beck, 2015. 126 s.

Příspěvek ze sborníku:

TKÁČ, Vojtech. Striedavá osobná starostlivosť o dieťa v Európskej únii. In OLÁH, Michal (ed). *Striedavá péče o dítě: Cochemská prax v EU – šance pro naše děti*. Praha: Spravedlnost dětem – sdružení pro ochranu práv dětí, rodičů a prarodičů, 2016. s. 15-44.

Články z odborných časopisů:

HRUŠÁKOVÁ, Milana, NOVÁK, Tomáš. Reálně o společné či střídavé porozvodové výchově. *Bulletin advokacie*, 1999, roč. 9, č. 3, s. 30-34.

KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka, TELEČ, Ivo. Výživné v novém občanském zákoníku. *Bulletin advokacie*, 2014, roč. 16, č. 3, s. 23-31.

LUNÁČKOVÁ, Oldřiška. Muži versus ženy – právní úprava střídavé výchovy. *Právo a rodina*, 2011, roč. 13, č. 10, s. 16-19.

PRŮCHOVÁ, Bohumila, NOVÁK, Tomáš. Lze prosadit střídavou výchovu proti vůli jednoho z rodičů? *Právo a rodina*, 2003, roč. 5., č. 10, s. 9-11.

Právní předpisy:

Úmluva o právech dítěte č.104/1991 Sb.

ústavní zákon č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku ČR

zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 586/1992 Sb., zákon o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

Judikatura:

nález Ústavního soudu ze dne 27. ledna 2005, sp. zn. I. ÚS 48/04

nález Ústavního soudu ze dne 11. května 2005, sp. zn. II. ÚS 554/04

nález Ústavního soudu ze dne 16. března 2006, sp. zn. III. ÚS 511/05

nález Ústavního soudu ze dne 12. září 2006, sp. zn. I. ÚS 299/06
nález Ústavního soudu ze dne 20. února 2007, sp. zn. II. ÚS 568/06
nález Ústavního soudu ze dne 2. dubna 2009, sp. zn. II. ÚS 1945/08
nález Ústavního soudu ze dne 23. února 2010, sp. zn. III. ÚS 1206/09
nález Ústavního soudu ze dne 18. srpna 2010, sp. zn. I. ÚS 266/10
nález Ústavního soudu ze dne 5. září 2012, sp. zn. II. ÚS 1838/12
nález Ústavního soudu ze dne 24. července 2013, sp. zn. I. ÚS 4457/12
nález Ústavního soudu ze dne 26. května 2014, sp. zn. I. ÚS 2482/13
nález Ústavního soudu ze dne 30. května 2014, sp. zn. I. ÚS. 1506/13
nález Ústavního soudu ze dne 11. září 2014, sp. zn. II. ÚS 1835/14
nález Ústavního soudu ze dne 25. září 2014, sp. zn. I. ÚS 3216/13
nález Ústavního soudu ze dne 30. prosince 2014, sp. zn. I. ÚS 1554/14
nález Ústavního soudu ze dne 5. září 2017, sp. zn. II. ÚS 1654/17
nález Ústavního soudu ze dne 21. listopadu 2017, sp. zn. IV. ÚS 1921/17
nález Ústavního soudu ze dne 28. února 2018, sp. zn. II. ÚS 2866/17
nález Ústavního soudu ze dne 15. května 2018, sp. zn. II. ÚS 1191/17
usnesení Ústavního soudu ze dne 14. října. 2008, sp. zn. IV. ÚS 1149/08
usnesení Ústavního soudu ze dne 5. listopadu 2008, sp. zn. II. ÚS 2082/08
usnesení Ústavního soudu ze dne 31. března 2011, sp. zn. III. ÚS 722/11
usnesení Ústavního soudu ze dne 1. listopadu 2012, sp. zn. IV. ÚS 898/12
usnesení Ústavního soudu ze dne 12. března 2014, sp. zn. IV. ÚS 197/14
usnesení Ústavního soudu ze dne 8. listopadu 2016, sp. zn. III. ÚS 3476/16
usnesení Ústavního soudu ze dne 21. března 2017, sp. zn. Pl. ÚS 36/16
usnesení Ústavního soudu ze dne 14. března 2018, sp. zn. I. ÚS 173/18

usnesení Ústavního soudu 5. června 2018, sp. zn. I. ÚS 1542/18

usnesení Ústavního soudu ze dne 18. prosince 2018, sp. zn. IV. ÚS 2959/18

usnesení Ústavního soudu ze dne 4. ledna 2019, sp. zn. II. ÚS 4097/18

rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 21. února 2012, č. j. Co 522/2011-607

rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 4. července 2017, sp. zn. 36Co 261/2016-620

rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 25. září 2006, sp. zn. 50 P 336/2006

rozsudek Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 19. dubna 2018, sp. zn. OP 120/2014-316

Internetové zdroje:

Dostupný rozvod: hrozba nebo záchrana? [online]. nkrc.cz, 31. ledna 2019 [cit. 28. února 2019]. Dostupné na <https://www.nkrc.cz/vasi-notari/detail/239_584-dostupny-rozvod-hrozba-nebo-zachrana>.

FRENCLOVÁ, Adéla. *Přehled modelů styku a modelů střídání v péči o dítě* [online]. pravni prostor.cz, 10. ledna 2019 [cit. 19. února 2019]. Dostupné na <<https://www.pravni-prostor.cz/clanky/obcanske-pravo/prehled-modelu-styku-a-modelu-stridani-v-peci-o-dite>>.

KLIMEŠ, Jeroným. *Střídavá výchova a styk s dítětem po rozvodu* [online]. klimes.mysteria.cz, [cit. 15. února 2019]. Dostupné na <<http://klimes.mysteria.cz/clanky/psychologie/stridava-vychova.pd>>.

Metodické doporučení pro ČR [online]. kojeni.cz, [cit. 18. února 2019]. Dostupné na <<http://www.kojeni.cz/zdravotnikum/doporuceni/>>.

Opatrovnická agenda [online]. justice.cz, [cit. 10. února 2019]. Dostupné na <<https://www.justice.cz/web/msp/civilni-legislativa?clanek=opatrovnicka-agenda>>.

Rozvod u notáře? [online]. nkrc.cz, 4. října 2018 [cit. 27. února 2019]. Dostupné na <https://www.nkrc.cz/vasi-notari/detail/239_540-rozvod-u-notare>.

ŘEZNÍČEK, David, HEJNÁ, Alena. *Střídavá péče versus široký rozsah styku* [online]. epravo.cz, 10. května 2016 [cit. 10. února 2019]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/stridava-pecce-versus-siroky-rozsah-styku-101176.html>>.

Střídavá péče [online]. ochrance.cz [cit 19. února 2019]. Dostupné na <<https://www.ochrance.cz/dalsi-aktivity/publikace/sborniky-stanoviska/rodina-a-dite-dodatky/rodina-a-dite-obecne-dodatky/>>.

Svěření dítěte do péče jiné osoby [online]. nahradnirodina.cz, [cit. 19. února 2019]. Dostupné na <<https://www.nahradnirodina.cz/svereni-ditete-do-pace-jine-osoby>>.

TOMEŠOVÁ, Jana. *Společná péče o nezletilé dítě* [online]. pravni prostor.cz, 22. listopadu 2017 [cit. 20. února 2019]. Dostupné na <<https://www.pravni prostor.cz/clanky/obcanske-pravo/spolecna-pace-o-nezletile-dite>>.

Abstrakt

Diplomová práce na téma Předpoklady pro rozhodnutí o střídavé péči je zaměřena na jednotlivá kritéria, která musí být v České republice splněna, pokud má být dítě rodičům svěřeno do střídavé péče. Hlavním cílem je vymežit všechny předpoklady pro rozhodnutí o střídavé péči, definovat je a stanovit, zda se jedná o kritéria potřebná. V opačném případě navrhnout vhodnější úpravu. V práci je uveden stručný nástin společné péče, výlučné péče a péče osobou odlišnou od rodičů, jejich vymezení a porovnání se střídavou péčí. Obsahem práce je rovněž tzv. čtyřstupňový test vhodnosti a jeho jednotlivá kritéria, zdravotní stav a věk rodičů i dítěte, stanovení časového intervalu střídání, způsob určení výše výživného a další nezbytné předpoklady, kterými se soud musí náležitě zabývat. Práce je doplněna rozбором relevantní judikatury, především Ústavního soudu.

Abstract

This diploma thesis entitled Prerequisites for alternate care decision deals with individual criteria that must be fulfilled in the Czech Republic if the child is supposed to be entrusted to alternate care. The main goal is to define all the assumptions for alternate care, to define them and to determine if they are needed. Otherwise, suggest a more appropriate adjustment. In this thesis, you can find a brief outline of joint care, exclusive care, and care by a person different from the parents. Definition and comparison with alternate care are also included. The content of the thesis comprises the so-called four-level suitability test and its individual criteria, health, age of the parents and children, determination of the time interval of alternate care, the method of determining the amount of maintenance and other necessary prerequisites which the court must deal with properly. The thesis is supplemented by an analysis of the relevant case law, especially the Constitutional Court.

Klíčová slova

Rodiče, dítě, rozvod, porozvodová péče, předpoklady pro soudní rozhodnutí, zájem dítěte, názor dítěte, střídavá péče, výlučná péče, společná péče

Key words

Parents, child, divorce, post-divorce custody, prerequisites for the judicial decision, child's interest, child's opinion, alternate custody, sole custody, joint custody